

KARTA CHARAKTERYSTYKI

przygotowana zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), rozporządzenia (WE) nr 1272/2008, rozporządzenia (WE) nr 453/2010, oraz rozporządzenia (WE) nr 830/2015.

Wersja 1.0

Data pierwszego wydania 25.08.2022r.

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszanki i identyfikacja przedsiębiorstwa	
1.1. Identyfikator produktu	
Nazwa wyrobu	Tlenek wapnia
Synonimy	Wapno niegaszone, wapno palone, wapno budowlane, wapno tłuste, wapno chemiczne, wapno upłynnione, wapno przepalone, wapno lekko palone, tlenek wapnia, monotlenek wapnia, wapień prażony (uwapniony). Uwaga, niniejsza lista nie jest wyczerpująca.
Nazwa handlowa	DOBROMIR TLENEK
Nazwa Chemiczna - Wzór chemiczny	Tlenek wapnia - CaO
Nr CAS	1305-78-8
Nr WE	215-138-9
Masa cząsteczkowa	56,08 g/mol
Numer rejestracyjny REACH	01-2119475325-36-0070
1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszanki oraz zastosowania odradzane	
<p>Poniżej znajdują się ogólne zastosowania. Wszystkie zidentyfikowane możliwości zastosowań są wymienione w Tabeli N°1 Załącznika.</p> <p>Produkcja wyrobów chemicznych Produkcja metali nieszlachetnych Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo Produkt biobójczy Ochrona środowiska Chemikalia do uzdatniania wody Wyroby papierowe Produkcja farb, lakierów i podobnych powłok, farb drukarskich i mas uszczelniających Wyroby z kamienia, gipsu, cementu, szkła i ceramiki Dodatki do żywności/ pasz Produkcja artykułów spożywczych Farmaceutyki Działalność wydobywcza (z włączeniem wydobycia przybrzeżnomorskiego) Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, np. gipsów, cementu Budownictwo i roboty budowlane</p>	

Nie wykluczono żadnych zastosowań wymienionych w Tabeli N°1 załącznika.

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Firma	GranPack Sp z o.o.
Adres	Ul. Estery 4/3 31-056 Kraków Polska
Numer telefonu	+48 123 077 220
Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki w państwie członkowskim lub UE:	darek.musial@dobromir.eu

1.4. Numer telefonu alarmowego

Numer telefonu alarmowego (Europa)	112 <i>Ten numer telefonu jest dostępny 24 godziny dziennie, 7 dni w tygodniu.</i>
Numer telefonu Centrum Informacji o Zatruciach	+48 42 657 99 00; +48 42 631 47 67
Numer telefonu alarmowego (Firma)	+48 123 077 220 <i>Ten numer telefonu jest dostępny wyłącznie w godzinach pracy biura.</i>

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Skin Irrit.2, H315, Narażenie: Skórnice
Eye Dam.1, H318,
STOT SE3, H335, Narażenie: Wdychanie

Dalsze informacje

Pełny tekst zwrotów H przytoczonych w tej Sekcji znajduje się w Sekcji 16.

2.2. Elementy oznakowania

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia

Hasło ostrzegawcze

Niebezpieczeństwo

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia

H315: Działa drażniąco na skórę.

H318: Powoduje poważne uszkodzenie oczu.

H335: Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

P102: Chronić przed dziećmi.

P280: Stosować rękawice ochronne/ odzież ochronną/ ochronę oczu/ ochronę twarzy.

P305 + P351 + P338: W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.

P310: Natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ/lekarzem.

P302 + P352: W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ: Umyć dużą ilością wody z mydłem.

P261: Unikać wdychania pyłu/ dymu/ gazu/ mgły/ par/ rozpylonej cieczy.

P304 + P340: W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie.

P501: Usunąć zawartość/pojemnik zgodnie z przepisami lokalnymi.

2.3. Inne zagrożenia

Substancja nie spełnia kryteriów PBT i vPvB.

Nie zaobserwowano innych zagrożeń.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.1. Substancje

Nazwa Chemiczna	Nr CAS	Nr WE	Nr REACH	Nr Indeksu	Procent wagowy
Tlenek wapnia	1305-78-8	215-138-9	01-2119475325-36	—	- <100

Stopień czystości (%): Brak domieszek, które wymagałyby klasyfikacji i oznaczenia

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

<u>Informacje ogólne</u>	Nie są znane żadne skutki opóźnione. W przypadku ekspozycji (z wyjątkiem nieznaczących) należy zasięgnąć opinii lekarza.
<u>Wdychanie</u>	Przenieść źródło powstawania pyłów lub usunąć osobę na świeże powietrze. Należy natychmiast

	skorzystać z pomocy lekarza.
<u>Kontakt przez skórę</u> 	<p>Należy delikatnie i dokładnie oczyścić szczotką zanieczyszczoną powierzchnię ciała w celu usunięcia wszelkich pozostałości produktu. Należy umyć natychmiast po kontakcie ze skórą dużą ilością wody. Należy zdjąć zanieczyszczone ubranie.</p> <p>Jeśli utrzymują się podrażnienia skóry, wezwać lekarza.</p>
<u>Kontakt z oczami</u> 	<p>Natychmiast przepłukać obficie wodą i zasięgnąć porady lekarza.</p>
<u>Połknięcie</u>	<p>Przemyć usta wodą i następnie wypić dużą ilość wody.</p> <p>NIE prowokować wymiotów.</p> <p>Uzyskać pomoc lekarską.</p>

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Produkt nie jest silnie toksyczny po podaniu drogą doustną, transdermalną lub wziewną. Produkt klasyfikuje się jako działający drażniąco na skórę i drogi oddechowe; może powodować poważne podrażnienie oczu. Nie ma obawy wystąpienia działań niepożądanych; głównym zagrożeniem mogą być działania miejscowe (zmiana odczynu pH).

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Należy przestrzegać zaleceń z rozdziału 4.1

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1. Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze	Niniejszy produkt jest niepalny. Używać suchych gaśnic proszkowych, piany lub CO ₂ do gaszenia pożaru. Użycie środków gaśniczych odpowiednich dla lokalnych warunków i dla środowiska.
Niewłaściwe środki gaśnicze	Nie używać wody. Należy unikać nawilżania.

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Tlenek wapnia reaguje z wodą - podczas reakcji tworzy się ciepło. Może stanowić zagrożenie dla materiałów palnych.

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Unikać tworzenia się pyłu.
Stosować aparat chroniący drogi oddechowe.
Użycie środków gaśniczych odpowiednich dla lokalnych warunków i dla środowiska.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

6.1.1. Porada dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy

Należy zapewnić odpowiednią wentylację.
Należy zapobiegać powstawaniu pyłów.
Osoby bez środków ochrony osobistej powinny przebywać z dala od substancji.
Unikać kontaktu ze skórą, oczami i odzieżą - należy stosować środki ochrony osobistej (zobacz część 8).
Należy unikać wdychania pyłów - należy zapewnić stosowanie odpowiednich systemów wentylacyjnych lub też odpowiedniego sprzętu ochronnego dla dróg oddechowych; stosować odpowiednie środki ochrony osobistej (zobacz część 8).
Należy unikać nawilżania.

6.1.2. Porada dla osób udzielających pomocy

Zobacz rozdział 6.1.1

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Zapobiegać rozsypaniu. Jeśli to możliwe utrzymywać materiał w stanie suchym. Jeśli to możliwe, przykrywać powierzchnię w celu przeciwdziałania ryzyku narażenia na pylenie.
Unikać niekontrolowanego przedostania się do cieków wodnych i kanalizacyjnych (wzrost pH).
Każde poważne przedostanie się materiału do cieku wodnego musi być zgłoszone do Wydziału Ochrony Środowiska lub innej właściwej jednostki.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Unikać tworzenia się pyłu.
Jeśli to możliwe należy chronić przed wilgocią.
Produkt należy przenosić mechanicznie na sucho.
Należy stosować wyciąg próżniowy lub przenosić łopatą do worków.

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Dodatkowe informacje o środkach kontroli ekspozycji/ochrony osobistej oraz utylizacji znajdują się w rozdziale 8 i 13 oraz w załączniku do Karty Charakterystyki Substancji Niebezpiecznej.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

7.1.1. Środki ochrony

Unikać zanieczyszczenia skóry i oczu.
Środki ochrony osobistej: patrz w sekcji 8.
Utrzymywać minimalny poziom zapylenia.
Ograniczyć do minimum powstawanie pyłu.
Wskazane jest, aby systemy transportujące miały obieg zamknięty. W przypadku obchodzenia się z

	workami powinny być stosowane zwykłe środki ostrożności na wypadek ryzyka podane ogólnie w Dyrektywie Rady (Europy) 90/269/EEC.
7.1.2. Zalecenia dotyczące ogólnej higieny pracy	Unikać wdychania, spożycia i kontaktu ze skórą i oczami. Należy stosować się do zasad higieny zawodowej w celu zapewnienia bezpiecznego przenoszenia substancji. Takie zasady obejmują odpowiednie praktyki osobiste oraz praktyki utrzymania miejsca pracy poprzez np. regularne czyszczenie odpowiednimi urządzeniami, zakaz spożywania płynów, pokarmów oraz palenia w miejscu pracy. Po zakończeniu pracy należy zmienić ubranie i wziąć prysznic. Po pracy nie należy nosić zanieczyszczonej garderoby.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Przechowywać w suchym miejscu.
Ograniczać ekspozycję na powietrze i wilgoć, aby chronić przed rozpadem.
Magazynowanie luzem powinno odbywać się w specjalnie do tego celu przeznaczonych silosach.
Chronić przed dziećmi.
Chronić przed kwasami, znacznymi ilościami papieru, słomy oraz związków azotowych.
Do transportu i przechowywania nie stosować produktów wykonanych z aluminium, jeśli istnieje ryzyko kontaktu z wodą.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Należy zapoznać się z informacjami w Tabeli 1 Załącznika do Karty charakterystyki.
Dodatkowe informacje znajdują się w odpowiednim scenariuszu w przypadku ekspozycji dostępnym dostawcy/przedstawionym w dodatku; zobacz rozdział 2.1: Kontrola ekspozycji pracowników.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Nazwa Chemiczna	Postać	Wartość stężenia granicznego	Podstawa prawna
Tlenek wapnia	Średnia ważona w czasie		Rozporządzenie Ministra Pracy Polityki Społecznej (Dz. U. 2014 poz. 817)
	Frakcja wdychalna	2 mg/m ³	
	Dopuszczalne granice narażenia krótkotrwałego	6 mg/m ³	
	Frakcja wdychalna 8h TWA	1 mg/m ³	
	Frakcja respirabilna STEL 15 min	4 mg/m ³	Directive EU 2017/164
	Frakcja respirabilna		Directive EU 2017/164

Pochodny niepowodujący efektów poziom

Pracownicy

Nazwa Chemiczna	Droga narażenia	Ostre - skutki miejscowe	Ostre - skutki układowe	Długotrwałe - skutki miejscowe	Długotrwałe - skutki układowe
Tlenek wapnia	Doustnie	Nie wymagane	Nie wymagane	Nie wymagane	Nie wymagane
	Wdychanie	4 mg/m ³ Frakcja respirabilna	nie zidentyfikowano zagrożenia	1 mg/m ³ Frakcja respirabilna	nie zidentyfikowano zagrożenia
	Skórnice	nie spodziewa się narażenia	nie zidentyfikowano zagrożenia	nie spodziewa się narażenia	nie zidentyfikowano zagrożenia

Konsumenci

Nazwa Chemiczna	Droga narażenia	Ostre - skutki miejscowe	Ostre - skutki układowe	Długotrwałe - skutki miejscowe	Długotrwałe - skutki układowe
Tlenek wapnia	Doustnie	nie spodziewa się narażenia	nie spodziewa się narażenia	nie spodziewa się narażenia	nie spodziewa się narażenia
	Wdychanie	4 mg/m ³ Frakcja respirabilna	nie zidentyfikowano zagrożenia	1 mg/m ³ Frakcja respirabilna	nie zidentyfikowano zagrożenia
	Skórnice	nie spodziewa się narażenia	nie spodziewa się narażenia	nie spodziewa się narażenia	nie zidentyfikowano zagrożenia

Przewidywane stężenie niepowodujące zmian w środowisku

Nazwa Chemiczna	Cel ochrony środowiska							
	Woda słodka	Osad wody słodkiej	Woda morska	Osad morski	Łańcuch pokarmowy	Mikroorganizmy w oczyszczalni ścieków	Gleba	Powietrze
Tlenek wapnia	0,37 mg/l	Brak dostępnych danych	0,24 mg/l	Brak dostępnych danych	Nie ulega bioakumulacji.	2,27 mg/l	817,4 mg/kg gleby s.m.	Brak dostępnych danych

8.2. Kontrola narażenia

W celu zapobiegania przypadkowej ekspozycji należy zapobiegać gromadzeniu się pyłów. Zaleca się stosowanie odpowiednich środków ochrony osobistej. Należy stosować okulary ochronne (maskę lub gogle), chyba, że ze względu na specyfikę zastosowania można całkowicie wykluczyć ryzyko kontaktu z oczami (np. proces zamknięty). Ponadto należy stosować odpowiednią maskę ochronną na twarz oraz ubranie i buty ochronne. Należy zapoznać się z odpowiednim scenariuszem w przypadku ekspozycji przedstawionym w dodatku/lub dostępnego u dostawcy substancji.

8.2.1. Stosowne techniczne środki kontroli

W przypadku niestosowania odpowiedniego wyposażenia ochronnego wskazane jest, aby systemy transportujące miały obieg zamknięty bądź miały zainstalowaną odpowiednią wentylację w celu utrzymania pyłu w powietrzu atmosferycznym poniżej NDS.

8.2.2. Indywidualne środki ochrony, takie jak indywidualne wyposażenie ochronne

8.2.2.1. Ochrona oczu lub twarzy

Nie nosić szkieł kontaktowych.
W przypadku pyłów wkładać szczelnie dopasowane okulary z osłonami bocznymi bądź obudowane okulary o szerokim kącie widzenia. Zalecane jest posiadanie kieszonkowego zestawu do przemywania oczu.

8.2.2.2. Ochrona skóry

Stosować zatwierdzone, impregnowane nitylem rękawice posiadające znak CE. Używać odzieży całkowicie przykrywającej skórę, spodnie pełnej długości, bluzy z długimi rękawami, ze szczelnymi ściągaczami i wylotami. Obuwie

	odporne na środki żrące oraz zabezpieczające przed penetracją pyłu.
8.2.2.3. Ochrona dróg oddechowych 	Zaleca się stosować lokalną wentylację, aby utrzymywać stężenie substancji poniżej ustalonych wartości granicznych. W zależności od oczekiwanego poziomu ekspozycji zaleca się stosowanie odpowiedniej maski z filtrem cząsteczkowym – należy sprawdzić stosowny scenariusz ekspozycji przedstawiony w Dodatku/ dostępny u dostawcy.
8.2.2.4. Zagrożenia termiczne	Substancja nie stanowi zagrożenia pożarowego (termicznego), zatem nie wymaga się specjalnych rozwiązań w tym zakresie.
8.2.3. Kontrola narażenia środowiska	Przed wypuszczeniem do atmosfery należy zainstalować filtry w instalacji wentylacyjnej. Zapobiegać rozsypaniu. Jeśli to możliwe utrzymywać materiał w stanie suchym. Jeśli to możliwe, przykrywać powierzchnię w celu przeciwdziałania ryzyku narażenia na pylenie. Unikać niekontrolowanego przedostania się do cieków wodnych i kanalizacyjnych (wzrost pH). Każde poważne przedostanie się materiału do cieku wodnego musi być zgłoszone do Wydziału Ochrony Środowiska lub innej właściwej jednostki. Dodatkowe informacje znajdują się w odpowiednim scenariuszu w przypadku ekspozycji dostępnym dostawcy/przedstawionym w dodatku; zobacz rozdział 2.1: Kontrola ekspozycji pracowników.
SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne	
9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych	
Wygląd:	Barwa: biały, białawy, beżowy Postać: O zróżnicowanej wielkości materiał stały: w postaci granulatu, proszku lub brył.
Zapach:	bez zapachu
Próg zapachu:	Nie dotyczy
pH:	12,3; 20 °C; roztwór nasycony
Temperatura topnienia:	> 450 °C; wynik badania, metoda UE A.1
Temperatura wrzenia:	Nie dotyczy (ciało stałe, punkt zmiany stanu skupienia > 450°C)
Temperatura zapłonu:	Nie dotyczy (ciało stałe, punkt zmiany stanu skupienia > 450°C)
Szybkość parowania:	Nie dotyczy (ciało stałe, punkt zmiany stanu skupienia > 450°C)
Palność:	Produkt jest niepalny.; wynik badania, metoda UE A.10

	dolna granica palności: Brak dostępnych danych górna granica palności: Brak dostępnych danych
Właściwości wybuchowe:	Niewybuchowy (brak jakichkolwiek elementów strukturalnych, które typowo wiążą się z właściwościami wybuchowymi). <u>Górna/dolna granica wybuchowości</u> dolna: Brak dostępnych danych górna: Brak dostępnych danych
Prężność par:	Nie dotyczy (ciało stałe, punkt zmiany stanu skupienia > 450°C)
Gęstość par:	Nie dotyczy
Gęstość względna:	3,31 g/cm ³ ; wynik badania, metoda UE A.3
Gęstość nasypowa	700 - 1.300 kg/m ³ ; 20 °C
Rozpuszczalność:	1.337,6 mg/l; wynik badania, metoda UE A.6;
Współczynnik podziału: n-oktanol/woda:	Nie dotyczy (substancja nieorganiczna).
Temperatura samozapłonu:	Brak względnej temperatury samozapłonu poniżej 400°C (wynik badania, EU metoda A.16)
Temperatura rozkładu:	Nie dotyczy
Lepkość kinematyczna:	Nie dotyczy (ciało stałe, punkt zmiany stanu skupienia > 450°C)
Właściwości utleniające:	Brak właściwości utleniających (w oparciu o budowę chemiczną, w cząsteczce nie ma nadmiaru tlenu lub innych grup, których obecność może korelować z tendencją do reagowania w sposób egzotermiczny z materiałami palnymi).

9.2. Inne informacje

Brak dostępnych danych

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność

Tlenek wapnia reaguje w sposób egzotermiczny z wodą i tworzy wodorotlenek wapnia.

10.2. Stabilność chemiczna

W normalnych warunkach przechowywania i użytkowania (otoczenie suche) produkt jest stabilny.

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Produkt reaguje egzotermicznie z kwasami.

10.4. Warunki, których należy unikać

Informacje na temat warunków, jakich należy unikać. można znaleźć w ROZDZIALE 7.

10.5. Materiały niezgodne

Tlenek wapnia reaguje w sposób egzotermiczny z wodą i tworzy wodorotlenek wapnia.
 $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{OH})_2 + 1155 \text{ kJ/kg CaO}$
 Produkt reaguje w sposób egzotermiczny z kwasami i tworzy sole.

Reaguje z aluminium i mosiądzem w środowisku wilgotnym, w wyniku czego powstaje wodór.
 $\text{CaO} + 2 \text{Al} + 7 \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{Al}(\text{OH})_4)_2 + 3 \text{H}_2$

10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu

żaden

Dalsze informacje

Tlenek wapnia absorbuje wilgoć i dwutlenek węgla z powietrza i tworzy węglan wapnia, który powszechnie występuje w środowisku naturalnym.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Toksyczność ostra

Tlenek wapnia nie jest substancją charakteryzującą się dużą toksycznością.

Po przyjęciu doustnym $\text{LD}_{50} > 2000 \text{ mg/kg m.c.}$ (OECD 425, szczury);

Przez skórę $\text{LD}_{50} > 2500 \text{ mg/kg m.c.}$ (wodorotlenek wapnia, OECD 402, króliki);

wyniki są krzyżowo zgodne z tlenkiem wapnia, gdyż w kontakcie z wilgocią tworzy się wodorotlenek wapnia.

Wziewnie: brak danych.

Nieuzasadniona klasyfikacja w odniesieniu do toksyczności.

Działanie żrące/drażniące na skórę

Tlenek wapnia działa drażniąco na skórę (badania in vivo na królikach).

W oparciu o badania doświadczalne tlenek wapnia należy klasyfikować jako substancję drażniącą skórę [drażniąca dla skóry 2 (H315 - powoduje podrażnienia skóry)].

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy

Tlenek wapnia powoduje poważne uszkodzenia oczu (badania podrażnienia oczu, badania in vivo na królikach).

W oparciu o badania doświadczalne produkt należy klasyfikować jako działający silnie drażniąco na oczu [uszkodzenie oczu 1 (H318 - powoduje poważne uszkodzenia oczu)].

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę

Brak danych.

Produkt uważany jest za substancję nie działającą uczulająco na skórę, w oparciu o mechanizm działania (zmiana pH) oraz fakt, że wapń stanowi podstawowy element wymagany w diecie człowieka.

Nieuzasadniona klasyfikacja w odniesieniu do uczulania.

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

Test na rewersję mutacji bakterii (Test Ames, OECD 471): Ujemny

Uwzględniając powszechne występowanie wapnia w środowisku naturalnym, a także znaczenie wapnia dla fizjologii i brak wpływu na zmianę odczynu pH w środowisku wodnym, tlenek wapnia ewidentnie nie posiada żadnych właściwości genotoksycznych.

Nieuzasadniona klasyfikacja w odniesieniu do genotoksyczności.

Rakotwórczość

Wapń (podawany jako mleczan wapnia) nie wykazuje działania kancerogennego (wyniki badań doświadczalnych na szczurach).

Wpływ produktu na zmianę pH nie można wiązać z aktywnością kancerogenną. Dane epidemiologiczne u ludzi potwierdzają brak działania kancerogennego produktu. Nieuzasadniona klasyfikacja w odniesieniu do kancerogenności.

Szkodliwe działanie na rozrodczość

Wapń (podawany jako węglan wapnia) nie jest szkodliwy dla układu rozrodczego (wyniki badań doświadczalnych na myszach).

Wpływ na odczyn pH nie wiąże się z zagrożeniem dla układu rozrodczego.

Dane epidemiologiczne u ludzi potwierdzają brak toksyczności tego produktu dla układu rozrodczego.

Zarówno w badaniach na modelu zwierzęcym jak i ludzkim przeprowadzonych z różnymi solami wapnia nie zaobserwowano wpływu na rozrodczość. Zobacz również Komitet Naukowy ds. Żywności (rozdział 16.6). Produkt nie jest szkodliwy dla układu rozrodczego i rozwoju. Klasyfikacja toksyczności dla układu rozrodczego według rozporządzenia (WE) 1272/2008 nie jest wymagana.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe

W badaniach u ludzi wykazano, że tlenek wapnia działa drażniąco na drogi oddechowe.

Zgodnie z zestawieniem i oceną zawartą w zaleceniach SCOEL (Anonim, 2008), w oparciu o dane pochodzące z badań na ludziach tlenek wapnia klasyfikuje się jako substancję działającą drogi oddechowe [STOT SE 3 (H335 – Może powodować podrażnienia dróg oddechowych)].

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie powtarzane

Toksyczność wapnia przyjmowanego drogą doustną wyznacza się przy pomocy górnego limitu spożycia (UL) i w przypadku dorosłych Komitet Naukowy ds. Żywności wyznaczył następujące limity

UL = 2500 mg/d, co odpowiada 36 mg/kg m.c./d (osoba 70 kg) w przypadku wapnia.

Toksyczność produktu w podaniu drogą transdermalną uznaje się za nieistotną ze względu na spodziewaną niską wchłaniania substancji przez skórę - podrażnienie miejscowe, które jest głównym zagrożeniem dla zdrowia (zmiana pH).

Toksyczność produktu w podaniu drogą wziewną (działanie miejscowe, podrażnienie błon śluzowych) określa się przy pomocy 8-h TWA ustalonego przez Komitet Naukowy ds.

Dopuszczalnych Norm Narażenia Zawodowego (SCOEL) na poziomie 1 mg/m³ pyłu, który może ulec wziewowi (zobacz rozdział 8.1).

Nieuzasadniona klasyfikacja produktu w odniesieniu do jego toksyczności przy ekspozycji wydłużonej.

Zagrożenie spowodowane aspiracją

Nie są znane zagrożenia drogą oddechową.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

12.1.1. Toksyczność dla ryb

LC50 (96h) ryby słodkowodne: 50,6 mg/l (wodorotlenek wapnia)
LC50 (96h) ryby morskie: 457 mg/l (wodorotlenek wapnia)

12.1.2. Toksyczność dla bezkręgowców wodnych

EC50 (48h) w odniesieniu do bezkręgowców słodkowodnych: 49,1 mg/l (wodorotlenek wapnia)

	LC50 (96h) bezkręgowce morskie: 158 mg/l (wodorotlenek wapnia)
12.1.3. Toksyczność dla roślin wodnych	EC50 (72h) w odniesieniu do glonów słodkowodnych: 184,57 mg/l (wodorotlenek wapnia) NOEC (72h) w odniesieniu do glonów słodkowodnych: 48 mg/l (wodorotlenek wapnia)
12.1.4. Toksyczność dla mikroorganizmów / Toksyczność dla bakterii	W wysokich stężeniach, poprzez wzrost temperatury i pH, produkt stosowany jest do dezynfekcji szlamów ściekowych.
12.1.5. Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych	NOEC (14d) bezkręgowce morskie: 32mg/l (wodorotlenek wapnia)
12.1.6. Toksyczność dla organizmów żyjących w glebie	EC10/LC10 lub NOEC w odniesieniu do makroorganizmów żyjących w glebie: 2000 mg/kg gleby s.m. (wodorotlenek wapnia) EC10/LC10 lub NOEC w odniesieniu do mikroorganizmów żyjących w glebie: 12000 mg/kg gleby s.m. (wodorotlenek wapnia)
12.1.7. Ekotoksyczność dla roślin lądowych	NOEC (21d) rośliny lądowe: 1080 mg/kg
12.1.8. Inne działanie	Wpływ ostry na pH. Chociaż substancję można stosować do korygowania odczynu wody, to jednak przekroczenie dawki 1g/l może być szkodliwe dla środowiska wodnego. W wyniku rozcieńczenia i nasycenia dwutlenkiem węgla, obserwuje się zmniejszenie wartości > 12 pH.
12.1.9. Inne informacje	Wyniki odnoszą się również krzyżowo do tlenu wapniowo magnezowego, gdyż po kontakcie z wilgocią powstaje wodorotlenek wapnia.
12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu	
Nie dotyczy substancji nieorganicznych.	
12.3. Zdolność do bioakumulacji	
Nie dotyczy substancji nieorganicznych.	
12.4. Mobilność w glebie	
Tlenek wapnia reaguje z wodą i dwutlenkiem węgla tworząc odpowiednio wodorotlenek wapnia i/lub węglan wapnia, które trudno rozpuszczają się w wodzie i nie rozprzestrzeniają się dobrze w większości gleb.	
12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB	
Nie dotyczy substancji nieorganicznych.	
12.6. Inne szkodliwe skutki działania	
Nie są znane inne działania niepożądane.	

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Tam, gdzie to możliwe, produkt należy wykorzystywać ponownie lub poddawać recyklingowi. Jeśli ponowne wykorzystanie lub recykling nie jest możliwy, produkt należy utylizować zgodnie z przepisami lokalnymi i krajowymi.

Przetwarzanie i zastosowanie oraz zanieczyszczenia powodowane przez ten produkt mogą wpłynąć na postępowanie z odpadami.

Kod klasyfikacji odpadów należy określić na etapie wytwarzania odpadów.

Utylizować pojemnik i niez użytą zawartość pojemnika zgodnie z obowiązującymi przepisami państwa członkowskiego i przepisami lokalnymi.

Zużyte opakowanie służy tylko do pakowania tego produktu; Nie należy wykorzystywać go ponownie do innych celów.

Jeśli zużyte opakowanie zawiera więcej niż 3% wapna, należy je uznać za niebezpieczne.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

Tlenek wapnia nie jest klasyfikowany jako substancja niebezpieczna w transporcie (ADR (Drogowy), RID (Kolejowy)).

14.1. Numer UN (numer ONZ)

UN 1910

14.2. Prawidłowa nazwa przewozowa UN

UN 1910, Tlenek wapnia

14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

ADR

Klasa(-y) zagrożenia w transporcie : 8

IMDG

Klasa(-y) zagrożenia w transporcie : 8

Etykiety zagrożenia : 8

IATA

Klasa(-y) zagrożenia w : 8

transporcie

Etykiety zagrożenia : 8

ADN

Klasa(-y) zagrożenia w transporcie : 8

RID

Klasa(-y) zagrożenia w transporcie : 8

14.4. Grupa pakowania

ADR

Grupa pakowania : Niewyznaczony przez przepisy

IMDG

Grupa pakowania : Niewyznaczony przez przepisy

IATA

Grupa pakowania : III

ADN

Grupa pakowania : Niewyznaczony przez przepisy

RID

Grupa pakowania : Niewyznaczony przez przepisy

14.5. Zagrożenia dla środowiska

Żaden.

14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Nie należy dopuszczać do tego, aby podczas transportu uwalniał się pył; należy przewozić w hermetycznych pojemnikach do przewożenia proszków lub w zamkniętych ciężarówkach/z plandeką do przewożenia żwiru.

14.7. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC

nie objęty przepisami

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Autoryzacje	Nie wymagane
Ograniczenia w stosowaniu	Żadne
Inne przepisy (Unia Europejska)	Produkt nie klasyfikuje się jako substancja SEVESO, produkt nie niszczy powłoki ozonowej ani nie jest trwałym zanieczyszczeniem organicznym.
Informacje o przepisach krajowych	Prawodawstwo niemieckie dotyczące substancji skażających wody VwVwS lekkie zanieczyszczenie wody (WGK 1) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2014 poz.817 z późniejszymi zmianami) Ustawa z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz.U. 2011 nr 63 poz.322 z późniejszymi zmianami) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz.U. 2013 poz.21 z późniejszymi zmianami) (PL)

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Ta substancja została poddana Ocenie Bezpieczeństwa Chemicznego.

SEKCJA 16: Inne informacje

Dane niniejszym przedstawione opierają się na naszej najnowszej wiedzy, jednakże nie należy ich traktować jako gwarancji jakichkolwiek cech produktu, a także nie stanowią one żadnego zobowiązania umownego .

16.1. Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia	
	<p>H315: Działa drażniąco na skórę. H318: Powoduje poważne uszkodzenie oczu. H335: Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.</p>
16.2. Zwroty wskazujące środki ostrożności	
	<p>P102: Chronić przed dziećmi. P280: Stosować rękawice ochronne/ odzież ochronną/ ochronę oczu/ ochronę twarzy. P305 + P351 + P338: W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać. P310: Natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ/lekarzem. P302 + P352: W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ: Umyć dużą ilością wody z mydłem. P261: Unikać wdychania pyłu/ dymu/ gazu/ mgły/ par/ rozpylonej cieczy. P304 + P340: W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie. P501: Usunąć zawartość/pojemnik zgodnie z przepisami lokalnymi.</p>
16.3. Skróty	
	<p>AF: współczynnik oceny BCF: współczynnik biokoncentracji DMEL: pochodny poziom powodujący minimalne zmiany DNEL: pochodny poziom niepowodujący zmian EC50: stężenie efektywne LC50: stężenie śmiertelne LD50: dawka śmiertelna NOAEL: poziom dawkowania, przy którym nie obserwuje się szkodliwych zmian NOEC: brak widocznego efektu kumulacji NOEL: poziom, przy którym nie obserwuje się szkodliwych zmian OEL: dopuszczalne wartości narażenia zawodowego PBT: trwała, podlegająca bioakumulacji, substancja szkodliwa PEC: przewidywane stężenie w środowisku PNEC: przewidywane stężenie braku efektów</p>

	SDS: karta charakterystyki STEL: granice narażenia krótkotrwałego TWA: czasowa średnia ważona vPvB: bardzo trwała, ulegająca znacznej bioakumulacji substancja chemiczna
16.4. Odnośnik literaturowy	
<p>Anonim, 2006. Tolerowane górne granice normy przyjmowania witamin i minerałów według Komitetu Naukowego ds. Żywności, Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Żywności (Tolerable upper intake levels for vitamins and minerals Scientific Committee on Food, European Food Safety Authority), ISBN: 92-9199-014-0 [SCF document]</p> <p>Anonim, 2008. Zalecenia Komitetu Naukowego ds. Dopuszczalnych Norm Narażenia Zawodowego (Recommendation from the Scientific Committee on Occupational Exposure Limits) dla tlenku wapnia (CaO) i wodorotlenku wapnia (Ca(OH)₂), Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans, SCOEL/SUM/137 Luty 2008</p>	
16.5. Dodatki, usunięcia, przeglądy	
<p>Ostatnio wprowadzone zmiany będą zaznaczone na marginesie. Ta wersja zastępuje wszystkie poprzednie.</p>	
Zastrzeżenie	
<p>Niniejsza karta charakterystyki substancji niebezpiecznej (SDS) została sporządzona zgodnie z postanowieniami rozporządzenia REACH (WE) nr 1907/2006; artykuł 31 i załącznika II), ze zmianami. Zawartość niniejszej karty należy traktować jako wytyczne odpowiedniego obchodzenia się z materiałem. Do obowiązków osoby otrzymującej niniejszą kartę należy zapewnienie, aby informacje w niej zawarte zostały odpowiednio odczytane i zrozumiane przez personel, który będzie wykorzystywał, przynosił, utylizował lub w inny sposób miał kontakt z produktem. Informacje oraz instrukcje zawarte w niniejszej karcie opierają się na najnowszej wiedzy dostępnej w dniu wystawienia karty. Nie należy jej jednak traktować jako jakiegokolwiek gwarancji działania, przydatności do danego zastosowania lub jakiegokolwiek innego zobowiązania umownego. Niniejsza wersja karty zastępuje wszelkie jej poprzednie wersje.</p>	

Dodatek: Scenariusze narażenia

Bieżący dokument zawiera wszystkie odpowiednie scenariusze narażenia (ES — ang. exposure scenarios) środowiskowego i w miejscu pracy dotyczące wytwarzania i stosowania substancji: Tlenek wapnia, zgodnie z rozporządzeniem REACH (rozporządzenie (WE) nr 1907/2006). Opracowując ES uwzględniono rozporządzenie i odpowiednie instrukcje REACH. Dla opisu uwzględnionych zastosowań i procesów wykorzystano instrukcję „R.12 — Use descriptor system” (System deskryptorów dla zastosowań) (wersja: 2, marzec 2010, ECHA-2010-G-05-EN), dla opisu i wdrożenia środków kontroli ryzyka (RMM) instrukcję „R.13 — Risk management measures” (Środki kontroli ryzyka) (wersja: 1.1, maj 2008), dla szacowania narażenia w miejscu pracy instrukcję „R.14 — Occupational exposure estimation” (Szacowanie narażenia w miejscu pracy) (wersja: 2, maj 2010, ECHA-2010-G-09-EN) a dla rzeczywistej oceny narażenia środowiskowego instrukcję „R.16 – Environmental Exposure Assessment” (Ocena narażenia środowiskowego) (wersja: 2, maj 2010, ECHA-10-G-06-EN).

Metodologia stosowana w celu oceny narażenia środowiskowego

Scenariusze narażenia środowiskowego odnoszą się wyłącznie do oszacowań w skali lokalnej, łącznie z oczyszczalniami ścieków komunalnych (OŚK) lub oczyszczalniami ścieków przemysłowych (OŚP), jeśli są stosowane, dotyczących zastosowania przemysłowego i profesjonalnego, ponieważ oczekuje się, że skala wszystkich efektów, jakie mogą wystąpić, będzie lokalna.

1) Zastosowania przemysłowe (skala lokalna)

Ocena narażenia i ryzyka dotyczy wyłącznie środowiska wodnego, w razie potrzeby z uwzględnieniem OŚK/OŚP, ponieważ emisje w procesach przemysłowych dotyczą głównie wody (ściekowej). Ocena efektu i zagrożenia dla środowiska wodnego dotyczy wyłącznie skutków dla organizmów/ekosystemów wynikających z możliwych zmian pH, związanych z emisją jonów wodorotlenowych (OH^-). Ocena narażenia dla środowiska wodnego dotyczy wyłącznie możliwych zmian pH ścieków w OŚK oraz wód powierzchniowych, związanych z emisją jonów OH^- w skali lokalnej i jest wykonywana przez oszacowanie wpływu pH: pH wód powierzchniowych nie powinno wzrastać powyżej 9 (ogólnie większość organizmów wodnych toleruje wartości pH w zakresie 6-9).

Środki kontroli ryzyka związane ze środowiskiem mają na celu unikanie emisji roztworów substancji Tlenek wapnia do ścieków komunalnych oraz do wód powierzchniowych w przypadku, gdy w wyniku takich emisji spodziewane są znaczne zmiany pH. Podczas wprowadzania do wód otwartych wymagana jest regularna kontrola pH. Emisje należy wykonywać w taki sposób, aby zminimalizować zmiany pH wód powierzchniowych, do których są one dokonywane. Wartość pH ścieków jest normalnie mierzona i można ją łatwo zneutralizować, co jest często wymagane przez odpowiednie przepisy krajowe.

2) Zastosowania profesjonalne (skala lokalna)

Oceny narażenia i ryzyka odnoszą się wyłącznie do środowiska wodnego i lądowego. Skutki dla środowiska wodnego i ocena zagrożenia są określone przez efekt pH. Obliczany jest jednak klasyczny współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR), oparty na parametrach PEC (przewidywane stężenie w środowisku) oraz PNEC (przewidywane stężenie niepowodujące zmian w środowisku). Zastosowanie profesjonalne w skali lokalnej dotyczy użycia w glebie rolnej lub miejskiej. Narażenie środowiskowe jest szacowane na podstawie danych i narzędzi modelowania.

Do oceny narażenia dla środowiska lądowego i wodnego (zwykle z założeniem aplikacji biocydów) stosowane jest narzędzie FOCUS/Exposit.

Szczegóły i wskazówki dotyczące skalowania podano w konkretnych scenariuszach.

Metodologia stosowana w celu oceny narażenia w miejscu pracy

Zgodnie z definicją scenariusz narażenia (ES) ma na celu opis, w jakich warunkach pracy (OC) i przy zastosowaniu jakich środków kontroli ryzyka (RMM) można bezpiecznie pracować z substancją. Jest to dowiedzione, gdy szacowany poziom narażenia jest niższy niż odpowiedni pochodny poziom niepowodujący zmian (DNEL), wyrażany we współczynniku charakterystyki ryzyka (RCR). Powtarzalna dawka oddechowa DNEL oraz ostra dawka oddechowa DNEL dla pracowników są oparte na odpowiednich zaleceniach komitetu naukowego do spraw limitów narażenia w miejscu pracy (SCOEL) i wynoszą odpowiednio 1 mg/m³ oraz 4 mg/m³.

W przypadkach niedostępności danych pomiarowych lub analogicznych, narażenie dla ludzi jest szacowane za pomocą narzędzia do modelowania. Podczas wstępnej oceny narażenia związanego z oddychaniem używane jest zgodnie z instrukcją ECHA (R.14) narzędzie MEASE (<http://www.ebrc.de/mease.html>).

Ponieważ zalecenie SCOEL dotyczy pyłu respirabilnego, podczas gdy ocena narażenia w narzędziu MEASE odpowiada frakcji wdychanej, w poniższych scenariuszach narażenia, w których do wyprowadzenia oszacowań narażenia zastosowano narzędzie MEASE, uwzględniany jest immanentny dodatkowy margines bezpieczeństwa.

Metodologia stosowana w celu oceny narażenia konsumentów

Zgodnie z definicją ES ma na celu opis, w jakich warunkach praca z substancjami, preparatami lub z artykułami może być wykonywana bezpiecznie. W przypadkach niedostępności danych pomiarowych lub analogicznych, narażenie jest szacowane za pomocą narzędzia do modelowania.

Powtarzalna dawka oddechowa DNEL oraz ostra dawka oddechowa DNEL dla konsumentów są oparte na odpowiednich zaleceniach komitetu naukowego do spraw limitów narażenia w miejscu pracy (SCOEL) i wynoszą odpowiednio 1 mg/m³ oraz 4 mg/m³.

W przypadku narażenia oddechowego na proszki do obliczeń użyto danych z publikacji (van Hemmen, 1992: Agricultural pesticide exposure data bases for risk assessment. Rev Environ Contam Toxicol. 126: 1-85). Narażenie oddechowe w przypadku klientów szacuje się na 15 µg/hr lub 0,25 µg/min. W przypadku zadań o większej skali można oczekiwać wyższego narażenia oddechowego. Jeśli ilość produktu przekracza 2,5 kg, sugeruje się zastosowanie współczynnika wynoszącego 10, co skutkuje uzyskaniem narażenia oddechowego wynoszącego 150 µg/hr. W celu przekształcenia tych wartości w mg/m³ przyjmuje się wartość domyślną 1,25 m³/h dla wdychanej objętości w lekkich warunkach pracy (van Hemmen, 1992), dającą 12 µg/m³ w przypadku mniejszych zadań i 120 µg/m³ w przypadku większych zadań.

Jeśli preparat lub substancja są stosowane w formie granulek lub tabletek, zakłada się zmniejszone narażenie na pył. Aby uwzględnić to w przypadku braku danych dotyczących rozkładu wielkości i ścierania się granulek używany jest model dla wytwarzania proszku, zakładający redukcję tworzenia się pyłu o 10% wg: Becks i Falks „Manual for the authorisation of pesticides. Plant protection products”, rozdział 4 „Human toxicology; risk operator, worker and bystander”, wersja 1.0, 2006.

Dla narażenia skóry oraz oczu przeprowadzono badania jakościowe, ponieważ nie można dla tych dróg wyprowadzić wartości DNEL. Powodem są drażniące właściwości tlenu wapnia. Narażenie drogą pokarmową nie zostało ocenione, ponieważ w odniesieniu do zakładanych zastosowań nie jest to przewidywalna droga.

Ponieważ zalecenie SCOEL dotyczy respirabilnego pyłu, a ocena narażenia wykonana z zastosowaniem modelu van Hemmena dotyczy frakcji wdychanej, w poniższych scenariuszach narażenia uwzględniany jest immanentny dodatkowy margines bezpieczeństwa, tzn. oceny narażenia są bardzo zachowawcze.

Ocena narażenia dla zastosowań profesjonalnych, przemysłowych i konsumenckich substancji Tlenek wapnia jest dokonywana i porządkowana na podstawie różnych scenariuszy. Przegląd scenariuszy i pokrycie cyklu życiowego substancji przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1: Przegląd scenariuszy narażenia i omówienie cyklu życia substancji

Numer ES	Tytuł scenariusza narażenia	Produkcja	Zidentyfikowane zastosowania			Wynikowy etap cyklu życia	Połączenie ze zidentyfikowanym zastosowaniem	Kategoria sektora zastosowania (SU)	Kategoria produktu chemicznego (PC)	Kategoria procesu (PROC)	Kategoria artykułu (AC)	Kategoria uwalniania do środowiska naturalnego (ERC)
			Wytwarzanie	Zastosowanie końcowe	Zastosowanie konsumenckie	Okres użytkowania (dla artykułów)						
9.1	Produkcja i zastosowania przemysłowe roztworów wodnych substancji wapiennych	X	X	X		X	1	3; 1, 2a, 2b, 4, 5, 6a, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24	1, 2, 3, 7, 8, 9a, 9b, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	1, 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6d, 7, 12a, 12b, 10a, 10b, 11a, 11b

Numer ES	Tytuł scenariusza narażenia	Produkcja	Zidentyfikowane zastosowania			Wynikowy etap cyklu życia	Pojęcie ze zidentyfikowanym zastosowaniem	Kategoria sektora zastosowania (SU)	Kategoria produktu chemicznego (PC)	Kategoria procesu (PROC)	Kategoria artykułu (AC)	Kategoria uwalniania do środowiska naturalnego (ERC)
			Wytwarzanie	Zastosowanie końcowe	Zastosowanie konsumenckie	Okres użytkowania (dla artykułów)						
9.2	Zastosowania profesjonalne substancji wapiennych w nawożeniu		X	X			10	22	9b	5, 8b, 11, 26		2, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f
9.3	Zastosowania profesjonalne artykułów/zbiorników zawierających substancje wapienne			X		X	11	22: 1, 5, 6a, 6b, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24		0, 21, 24, 25	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13	10a, 11a, 11b, 12a, 12b

Numer ES	Tytuł scenariusza narażenia	Produkcja	Zidentyfikowane zastosowania			Wynikowy etap cyklu życia	Pojęcie ze zidentyfikowanym zastosowaniem	Kategoria sektora zastosowania (SU)	Kategoria produktu chemicznego (PC)	Kategoria procesu (PROC)	Kategoria artykułu (AC)	Kategoria uwalniania do środowiska naturalnego (ERC)
			Wytwarzanie	Zastosowanie końcowe	Zastosowanie konsumenckie	Okres użytkowania (dla artykułów)						
9.4	Zastosowanie konsumenckie wapna ogrodowego/nawozu				X		14	21	20, 12			8e
9.5	Zastosowanie konsumenckie substancji wapiennych jako środków chemicznych do uzdatniania wody akwariowej				X		15	21	20, 37			8

ES numer 9.1: Produkcja i zastosowania przemysłowe roztworów wodnych substancji wapiennych

Format scenariusza narażeń (1) obejmujący zastosowania przez pracowników

1. Tytuł

Dowolny skrócony tytuł	Produkcja i zastosowania przemysłowe roztworów wodnych substancji wapiennych
Tytuł systemowy oparty na deskrytorze zastosowania	SU3, SU1, SU2a, SU2b, SU4, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU8, SU9, SU10, SU11, SU12, SU13, SU14, SU15, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 PC1, PC2, PC3, PC7, PC8, PC9a, PC9b, PC11, PC12, PC13, PC14, PC15, PC16, PC17, PC18, PC19, PC20, PC21, PC23, PC24, PC25, PC26, PC27, PC28, PC29, PC30, PC31, PC32, PC33, PC34, PC35, PC36, PC37, PC38, PC39, PC40 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (odpowiednie informacje PROC i ERC podano w rozdziale 2 poniżej)
Objęte procesy, zadania i/lub czynności	Objęte procesy, zadania i/lub czynności opisano w rozdziale 2 poniżej.
Metoda oceny	Ocena narażenia inhalacyjnego jest oparta na narzędziu szacującym narażenie MEASE.

2. Warunki pracy i środki kontroli ryzyka

PROC/ERC	Definicja REACH	Włączone zadania
PROC 1	Zastosowanie w zamkniętym procesie technologicznym, brak prawdopodobieństwa narażenia	Dalsze informacje zawiera instrukcja ECHA, dotycząca wymagań informacyjnych i oceny bezpieczeństwa chemicznego, rozdział R.12: Należy użyć systemu deskryptorów (ECHA-2010-G-05-EN).
PROC 2	Zastosowanie w zamkniętym, ciągłym procesie technologicznym ze sporadycznym, kontrolowanym narażeniem	
PROC 3	Zastosowanie w zamkniętym procesie wsadowym (synteza lub wytwarzanie)	
PROC 4	Zastosowanie w procesie wsadowym i innym procesie (synteza), w którym powstaje możliwość narażenia	
PROC 5	Mieszanie we wsadowych procesach wytwarzania preparatów lub wyrobów (wieloetapowy i/lub znaczący kontakt)	
PROC 7	Napylanie przemysłowe	
PROC 8a	Przenoszenie substancji lub preparatu (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu	
PROC 8b	Przenoszenie substancji lub preparatu (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu	
PROC 9	Przenoszenie substancji lub preparatu do małych pojemników (przeznaczoną do tego celu linią do napełniania wraz z ważeniem)	
PROC 10	Nakładanie pędzlem lub wałkiem	
PROC 12	Zastosowanie środków porotwórczych w wytwarzaniu pian	
PROC 13	Obróbka wyrobów przemysłowych poprzez zamaczanie lub zalewanie	
PROC 14	Wytwarzanie preparatów lub wyrobów poprzez tabletkowanie, prasowanie, wyciskanie, granulowanie	
PROC 15	Stosowanie jako odczynniki laboratoryjne	
PROC 16	Zastosowanie materiałów jako paliw; należy oczekiwać ograniczonego narażenia na niespalony produkt	
PROC 17	Stosowanie środków poślizgowych w warunkach wysokoenergetycznych i w procesach częściowo otwartych	
PROC 18	Smarowanie w warunkach wysokoenergetycznych	

PROC 19	Ręczne mieszanie, podczas którego dochodzi do bliskiego kontaktu z substancją. Dostępne są jedynie środki ochrony osobistej.
ERC 1-7, 12	Produkcja, wytwarzanie (formulacja) i wszystkie typy zastosowań przemysłowych
ERC 10, 11	Zastosowanie bardzo rozproszone, poza pomieszczeniami i w pomieszczeniach, artykułów i materiałów o długim okresie życia

2.1 Kontrola narażenia pracowników

Charakterystyka produktu

Zgodnie z podejściem MEASE wewnętrzny potencjał emisji substancji jest jednym z głównych czynników określających narażenie. Odzwierciedla to przypisanie w narzędziu MEASE tzw. klasy fugatywności. W przypadku działań prowadzonych dla substancji stałych w temperaturze otoczenia fugatywność opiera się na pylistości tej substancji. W przypadku operacji dla gorących metali fugatywność jest oparta na temperaturze i uwzględnia temperaturę procesu oraz temperaturę topnienia substancji. Trzecia grupa – zadania o wysokiej ścieralności, są oparte na poziomie zużycia ściernego zamiast wewnętrznej potencjału emisji substancji. Przyjmuje się, że z rozpylaniem roztworów wodnych (PROC7 i 11) związana jest średnia emisja.

PROC	Zastosowanie w preparacie	Zawartość w preparacie	Postać fizyczna	Potencjał emisji
PROC 7	brak ograniczeń		roztwór wodny	średni
Wszystkie inne mające zastosowanie kategorii PROC	brak ograniczeń		roztwór wodny	bardzo niska

Stosowane ilości

W tym scenariuszu rzeczywisty tonaż przetwarzany podczas zmiany nie jest uznawany za czynnik mający wpływ na narażenie. Za główne czynniki determinujące wewnętrzny potencjał emisji procesu uznaje się natomiast połączenie skali operacji (przemysłowa a zawodowa) oraz poziomu zamknięcia/automatyzacji (odzwierciedlony w kategorii PROC).

Czas trwania i częstość zastosowania/narażenia

PROC	Czas trwania narażenia
PROC 7	≤ 240 minut
Wszystkie inne mające zastosowanie kategorii PROC	480 minut (brak ograniczeń)

Czynniki ludzkie pozostające poza wpływem kontroli ryzyka

Jako objętość wdychaną podczas zmiany w trakcie wszystkich etapów procesu odzwierciedlonych w kategorii PROC przyjmuje się 10 m³/zmiianę (8 godzin).

Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie pracowników

Ponieważ w gorących procesach metalurgicznych nie są stosowane roztwory wodne, warunki pracy (np. temperatura procesu i ciśnienie procesowe) nie są uznawane za odpowiednie dla oceny narażenia w miejscu pracy dla prowadzonych procesów.

Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu

Środki kontroli ryzyka na poziomie procesu (np. zamknięcie lub oddzielenie źródła emisji) nie są ogólnie wymagane w procesach.

Warunki i środki techniczne kontrolujące rozpraszanie ze źródła w kierunku pracownika

PROC	Poziom oddzielenia	Zlokalizowane elementy kontrolne (LC)	Efektywność LC (według MEASE)	Informacje dodatkowe
PROC 7	Potencjalne wymagania dotyczące oddzielenia pracowników od źródła emisji zostały określone powyżej, w części „Częstotliwość i czas trwania narażenia”. Redukcję czasu narażenia można osiągnąć, np. instalując wietrzone (dodatnie ciśnienie) stanowiska sterowania lub usuwając pracowników z miejsc pracy, w których występuje odpowiednie narażenie.	lokalna wentylacja odprowadzająca	78%	-
PROC 19		nie dotyczy	nd.	-
Wszystkie inne mające zastosowanie kategorii PROC		niewymagane	nd.	-

Środki organizacyjne mające na celu wyeliminowanie/ograniczenie uwalniania, rozpraszania i narażenia				
Unikać wdychania lub połykania. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy z substancją wymagane są ogólne środki higieny w miejscu pracy. Obejmują one dobre praktyki osobiste oraz w zakresie utrzymania porządku (tj. regularne czyszczenie za pomocą odpowiednich urządzeń czyszczących), powstrzymanie się od jedzenia i palenia w miejscu pracy, używanie standardowej odzieży oraz obuwia, o ile poniżej nie podano innych wskazówek. Przyniesić i zmienić odzież po zakończeniu zmiany. Nie nosić zanieczyszczonej odzieży w domu. Nie wydmuchiwać pyłu sprężonym powietrzem.				
Warunki i środki związane z ochroną osobistą, higieną i oceną zdrowia				
PROC	Dane techniczne sprzętu ochrony dróg oddechowych (RPE)	Skuteczność RPE (przypisany czynnik ochrony, APF)	Dane techniczne rękawic	Inny sprzęt ochrony osobistej (PPE)
PROC 7	maska FFP1	APF = 4	Ponieważ substancja Tlenek wapnia jest klasyfikowana jako drażniąca dla skóry, stosowanie rękawic ochronnych jest obowiązkowe we wszystkich etapach procesu.	Jeśli charakter zastosowania (tj. proces zamknięty) nie wyklucza możliwości kontaktu z oczami, należy stosować sprzęt ochrony oczu (np. okulary ochronne lub wizjer). Ponadto w razie potrzeby należy stosować ochronę twarzy, odzież ochronną oraz obuwie ochronne.
Wszystkie inne mające zastosowanie kategorii PROC	niewymagane	nd.		
RPE zdefiniowany powyżej należy nosić wyłącznie w przypadku równoczesnego wdrożenia następujących zasad: Przy określaniu czasu pracy (porównać z „czasem narażenia” powyżej) należy uwzględnić stres fizjologiczny, jakiego doznaje pracownik, spowodowany utrudnieniem oddychania i ciężarem samego RPE, oraz zwiększony stres termiczny, wynikający z osłonięcia głowy. Należy ponadto uwzględnić zmniejszenie zdolności korzystania z narzędzi i możliwości komunikacyjnych pracownika w czasie, gdy używa RPE. Z przyczyn podanych powyżej pracownik powinien być (i) zdrowy (szczególnie w aspekcie problemów medycznych, które mogą wpływać na korzystanie z RPE), (ii) mieć odpowiednią charakterystykę twarzy, zmniejszającą nieuszczelnienie między twarzą a maską (w aspekcie blizn i zarostu). Zalecane powyżej środki ochrony, działające dzięki dokładnemu uszczelnieniu twarzy, nie zapewniają wymaganej ochrony, jeśli nie są odpowiednio i mocno dopasowane do konturów twarzy. Pracodawca i osoby samozatrudnione ponoszą odpowiedzialność prawną za konserwację i wydawanie urządzeń ochrony dróg oddechowych oraz kontrolę prawidłowości ich stosowania w miejscu pracy. W związku z tym powinni zdefiniować i dokumentować odpowiednie zasady dotyczące programu urządzeń ochrony dróg oddechowych, obejmujące szkolenie pracowników. Przegląd wartości APF różnych rodzajów RPE (według BS EN 529:2005) podano w słowniku MEASE.				
2.2 Kontrola narażenia środowiskowego				
Stosowane ilości				
Dzienne i roczne ilości dla ośrodka (dla źródeł punktowych) nie są uznawane za główny czynnik określający narażenie środowiskowe.				
Czas trwania i częstotliwość zastosowania				
Przerywane (stosowanie < 12 razy w roku) lub ciągle stosowanie/uwalnianie				
Czynniki środowiskowe pozostające poza wpływem kontroli ryzyka				
Natężenie przepływu odbierających wód powierzchniowych: 18 000 m ³ /dziennie				
Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie środowiskowe				
Szybkość wypływu ścieków: 2000 m ³ /dziennie				
Miejscowe warunki i środki techniczne mające na celu zmniejszenie lub ograniczenie wypływów, emisji do powietrza i uwalniania do gleby				
Środki kontroli ryzyka związane ze środowiskiem mają na celu unikanie emisji roztworów do ścieków przemysłowych oraz do wód powierzchniowych, w przypadku gdy w wyniku takich emisji spodziewane są znaczne zmiany pH. Podczas wprowadzania do wód otwartych wymagana jest regularna kontrola pH. Emisje powinny przebiegać w taki sposób, aby zminimalizować zmiany pH wód powierzchniowych, do których dostaje się substancja (np. przez neutralizację). Ogólnie większość organizmów wodnych może tolerować wartości pH w zakresie 6-9. Odzwierciedla to również opis standardowych testów OECD dotyczących organizmów wodnych. Uzasadnienie środków kontroli ryzyka znajduje się w rozdziale wprowadzającym.				
Warunki i środki dotyczące odpadów				
Stałe przemysłowe odpady wapna należy wykorzystywać ponownie lub usuwać do ścieków przemysłowych i w razie potrzeby poddawać dalszej neutralizacji.				

3. Oszacowanie narażenia i odnośnik do pozycji źródełowych

Narażenie w miejscu pracy

Do oceny narażenia oddechowego zastosowano narzędzie oceny narażenia MEASE. Współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR) stanowiącym przetworzonej oceny narażenia i odpowiedniego parametru DNEL (pochodny poziom niepowodujący zmian) i dla wykazania bezpieczeństwa użytkowania musi być niższy niż 1. Dla narażenia oddechowego wartość RCR jest oparta na parametrze DNEL dla substancji Tlenek wapnia o stężeniu 1 mg/m^3 (jako respirabilny pył) i odpowiedniej ocenie narażenia oddechowego wyliczonej za pomocą narzędzia MEASE (jako pył wdychany). Dlatego wartość RCR zawiera dodatkowy margines bezpieczeństwa, wynikający z tego, że frakcja respirabilna jest podfrakcją frakcji wdychanej zgodnie z EN 481.

PROC	Metoda stosowana w celu oceny narażenia inhalacyjnego	Ocena narażenia inhalacyjnego (RCR)	Metoda stosowana w celu oceny narażenia poprzez kontakt ze skórą	Ocena narażenia poprzez kontakt ze skórą (RCR)
PROC 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8a, 8b, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	MEASE	$< 1 \text{ mg/m}^3$ (0,001 - 0,66)	Ponieważ substancja Tlenek wapnia została zaklasyfikowana jako drażniąca dla skóry, narażenie przez kontakt ze skórą należy zminimalizować w największym technicznie możliwym stopniu. Parametr DNEL dla efektów dla skóry nie został wyprowadzony. Dlatego w tym scenariuszu narażenia nie oceniono narażenia poprzez kontakt ze skórą.	

Narażenie środowiskowe

Ocena narażenia środowiskowego dotyczy wyłącznie środowiska wodnego, w razie potrzeby z uwzględnieniem OŚK/OŚP, ponieważ emisje substancji wapiennych na różnych etapach cyklu życia (produkcja i zastosowanie) dotyczą głównie wody (ściekowej). Efekt dla środowiska wodnego i ocena ryzyka dotyczą wyłącznie skutków dla organizmów/ekosystemów możliwych zmian pH, związanych z emisją jonów OH^- , ponieważ toksyczność jonów Ca^{2+} jest nieistotna w porównaniu z (potencjalnym) efektem związanym z pH. Uwzględniana jest wyłącznie skala lokalna, w tym, jeśli to konieczne, oczyszczalnie ścieków komunalnych (OŚK) lub oczyszczalnie ścieków przemysłowych (OŚP), zarówno dla produkcji, jak i zastosowań przemysłowych, ponieważ wszelkie skutki, które mogą wystąpić, będą dotyczyły skali lokalnej. Wysoka rozpuszczalność w wodzie i bardzo niska prężność pary nasyconej oznaczają, że substancje wapienne znajdują się głównie w wodzie. Z powodu niskiej prężności pary nasyconej substancji wapiennych nie są oczekiwane znaczne emisje lub narażenia dotyczące środowiska lądowego. Ocena narażenia środowiska wodnego będzie więc dotyczyła wyłącznie możliwych zmian pH w ściekach oczyszczalni ścieków i wodach powierzchniowych, związanych z emisjami jonów OH^- w skali lokalnej. Ocena narażenia jest dokonywana przez oszacowanie wpływu wynikowego pH: pH wód powierzchniowych nie powinno wzrosnąć powyżej 9.

Emisje do środowiska	Produkcja substancji wapiennych może potencjalnie skutkować emisjami do wody i lokalnym wzrostem stężenia substancji wapiennych oraz wpływać na pH środowiska wodnego. W przypadku braku neutralizacji pH emisja ścieków z zakładów produkujących substancje wapienne może mieć wpływ na pH wody, do której ścieki się przedostają. Wartość pH ścieków jest normalnie mierzona bardzo często i można ją łatwo zneutralizować, co jest często wymagane przez odpowiednie przepisy krajowe.
Narażenie — stężenie w oczyszczalniach ścieków (OŚ)	Ścieki z produkcji substancji wapiennych stanowią strumień wody nieorganicznej, dlatego nie następuje oczyszczanie biologiczne. Z tego powodu ścieki z zakładów produkujących substancje wapienne nie są normalnie oczyszczane w biologicznych oczyszczalniach ścieków (OŚ), ale mogą służyć do kontroli pH kwasowych strumieni ścieków oczyszczanych w biologicznych OŚ.
Narażenie — stężenie w wodnych elementach pelagicznych	W przypadku emisji substancji wapiennej do wód powierzchniowych sorpcja do cząstek stałych i osadu jest nieistotna. Wrzucenie wapna do wód powierzchniowych może spowodować wzrost pH, w zależności od pojemności buforowej wody. Im wyższa pojemność buforowa wody, tym mniejszy efekt dla pH. Pojemność buforowa, zapobiegająca zmianom kwasowości lub alkaliczności wód naturalnych, jest regulowana przez równowagę między dwutlenkiem węgla (CO_2), jonem wodorowęglanowym (HCO_3^-) i jonem węglanowym (CO_3^{2-}).
Narażenie — stężenie w osadach	Element osadu nie jest uwzględniany w niniejszym ES jako uznany za niezwiązany z substancją wapienną: po emisji substancji wapiennej do elementu wodnego sorpcja do osadu jest nieistotna.
Narażenie — stężenie w glebie i wodach gruntowych	Element lądowy nie jest uwzględniony w niniejszym scenariuszu narażenia jako uznany za niezwiązany.
Narażenie — stężenie w elemencie atmosferycznym	Element powietrzny nie jest uwzględniany w niniejszym CSA jako uznany za niezwiązany z substancją wapienną: wyemitowana do powietrza w postaci aerozolu w wodzie substancja wapienna zostaje zneutralizowana w wyniku reakcji z CO_2 (lub innymi kwasami), do HCO_3^- i Ca^{2+} . Z kolei sole (np. węglan wapnia) są wyplukiwane z powietrza, wobec czego emisje atmosferyczne zneutralizowanej substancji wapiennej trafiają w dużej mierze do gleby i wody.
Narażenie — stężenie odpowiednie dla łańcucha pokarmowego (zatrucie wtórne)	Bioakumulacja w organizmach nie jest związana z substancją wapienną: ocena ryzyka dla zatrucia wtórnego nie jest więc wymagana.

4. Wskazówki dla dalszych użytkowników pomagające określić, czy pracują w granicach określonych w scenariuszu narażenia

Narażenie w miejscu pracy

DU pracuje w obrębie ograniczeń ustanowionych przez scenariusze zagrożenia, jeśli zostały podjęte środki kontroli ryzyka opisane powyżej lub dalszy użytkownik może wykazać, że jego warunki pracy i wdrożone środki kontroli ryzyka są odpowiednie. Można to osiągnąć, wykazując ograniczenie narażenia drogą inhalacyjną i kontaktu ze skórą do poziomów niższych niż odpowiedni podany poniżej DNEL (pod warunkiem że odpowiednie procesy i działania wchodzą w zakres PROC wymienionych powyżej). Jeśli dane pomiarowe nie są dostępne, DU może wykorzystać odpowiednie narzędzie skalowania, takie jak MEASE (www.ebrc.de/mease.html), w celu oceny powiązanego narażenia. Pyłność używanej substancji można określić, korzystając ze słownika MEASE. Na przykład substancje o pyłności poniżej 2,5% wg metody bębna obrotowego (RDM) są definiowane jako niskopyłowe, substancje o pyłności poniżej 10% (RDM) są definiowane jako średniopyłowe, a substancje o pyłności $\geq 10\%$ są definiowane jako wysokopyłowe.

DNEL_{dla wdychania}: 1 mg/m³ (jako respirabilny pył)

Ważna uwaga: DU powinien wiedzieć, że oprócz długoterminowego DNEL, podanego powyżej, występuje DNEL dla efektów ostrych, na poziomie 4 mg/m³. Wykazanie bezpieczeństwa stosowania przez porównanie ocen narażenia dla długoterminowego DNEL obejmuje również ostry DNEL (zgodnie z instrukcją R.14 narażenia ostre można wyprowadzić mnożąc ocenę narażenia długoterminowego przez 2). Używając do wyprowadzenia ocen narażenia narzędzia MEASE, należy zauważyć, że w ramach środków zarządzania ryzykiem czas trwania narażenia powinien być skrócony do połowy zmiany (prowadzi to do zmniejszenia narażenia o 40%).

Narażenie środowiskowe

Jeśli zakład nie spełnia warunków dotyczących bezpiecznego stosowania określonych w ES, w celu wykonania oceny bardziej dostosowanej do ośrodka zaleca się podejście oparte na poziomach. Dla tej oceny zaleca się następujące podejście etapowe.

Poziom 1: pobranie informacji o pH ścieków i wpływie substancji wapiennej na wynikowe pH. Jeśli pH przekracza 9 i można to przypisać głównie wapnu, w celu wykazania bezpieczeństwa pracy wymagane są dalsze działania.

Poziom 2a: pobranie informacji o pH wody odbiorczej za punktem wypływu. Wartość pH wody odbiorczej nie powinna przekraczać 9. Jeśli pomiary nie są dostępne, pH rzeki można obliczyć w następujący sposób:

$$pH_{rzeki} = \text{Log} \left[\frac{Q_{ścieku} * 10^{pH_{ścieku}} + Q_{rzeki powyżej} * 10^{pH_{rzeki powyżej}}}{Q_{rzeki powyżej} + Q_{ścieku}} \right]$$

(Równanie 1)

Gdzie:

Q ścieku odnosi się do przepływu ścieku (w m³/dzień).

Q rzeki powyżej odnosi się do przepływu rzeki powyżej (w m³/dzień).

pH ścieku odnosi się do pH ścieku.

pH rzeki powyżej odnosi się do pH rzeki powyżej punktu wypływu.

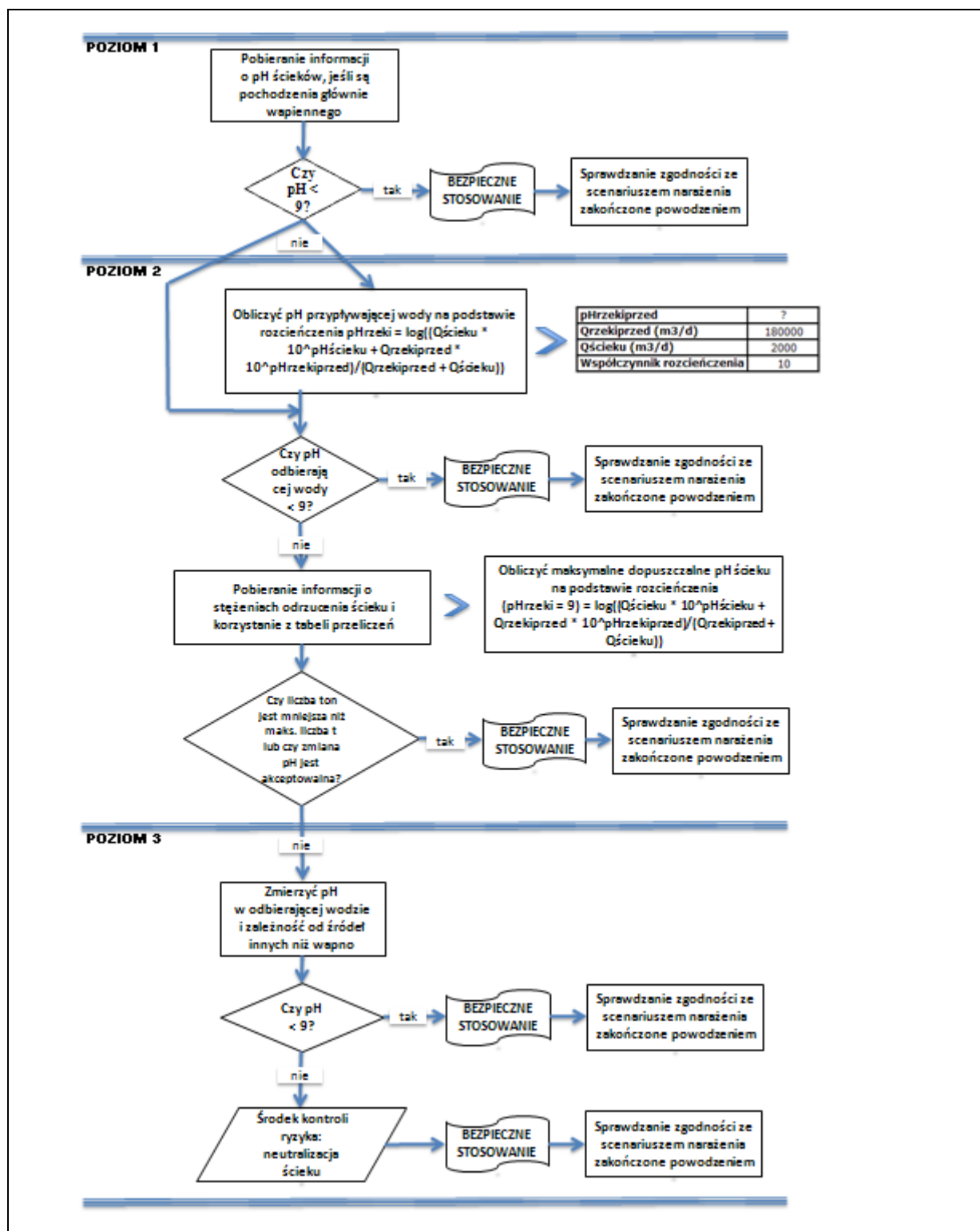
Uwaga: wstępnie można użyć wartości domyślnych:

- Q przepływów rzeki powyżej: zastosować 10. rozkład istniejących pomiarów lub wartość domyślną 18000 m³/dzień.
- Q ścieku: zastosować wartość domyślną 2000 m³/dzień.
- Najlepiej, aby pH powyżej punktu wypływu było wartością zmierzoną. Jeśli nie jest dostępne, w uzasadnionym wypadku można przyjąć neutralną wartość pH 7.

Takie równanie należy uznać za scenariusz w razie najgorszego wypadku, gdy warunki wodne są standardowe i nie mają charakteru specyficznego dla przypadku.

Poziom 2b: Równanie 1 można zastosować, aby określić, jakie pH ścieku skutkuje możliwym do zaakceptowania poziomem pH elementu odbierającego. W tym celu pH rzeki jest ustawiane na wartość 9, a pH ścieku zostaje odpowiednio obliczone (w razie potrzeby z zastosowaniem raportowanych poprzednio wartości domyślnych). Ponieważ na rozpuszczalność wapna wpływa temperatura, pH ścieku może wymagać dostosowania na podstawie kolejnych przypadków. Po ustaleniu maksymalnej dopuszczalnej wartości pH ścieku zakłada się, że stężenia jonów OH⁻ całkowicie zależą od emisji wapna i nie istnieje konieczna do uwzględnienia pojemność buforowa (jest to nierealistyczny scenariusz dla najgorszego wypadku, który można modyfikować w miarę dostępności informacji). Maksymalny ładunek wapna, który można wprowadzić rocznie bez negatywnego wpływu na pH wody odbierającej, jest obliczany z założeniem z równowagi chemicznej. Stężenie jonów OH⁻, wyrażone w molach na litr, jest mnożone przez średni przepływ, a następnie dzielone przez masę molową substancji wapiennej.

Poziom 3: Pomiar pH w wodzie odbierającej za punktem wypływu. Jeśli wartość pH jest mniejsza niż 9, bezpieczeństwo użycia zostało wykazane i ES kończy się w tym miejscu. Jeśli określono, że pH przekracza 9, należy wdrożyć środki kontroli ryzyka: ściek musi zostać poddany neutralizacji zapewniającej bezpieczeństwo używania wapna w fazach produkcji i stosowania.

ES numer 9.2: Zastosowania profesjonalne substancji wapiennych w nawożeniu

Format scenariusza narażeń (1) obejmujący zastosowania przez pracowników				
1. Tytuł				
Dowolny skrócony tytuł	Zastosowania profesjonalne substancji wapiennych w nawożeniu			
Tytuł systemowy oparty na deskryptorze zastosowania	SU22 (odpowiednie informacje PROC i ERC podano w rozdziale 2 poniżej)			
Objęte procesy, zadania i/lub czynności	Objęte procesy, zadania i/lub czynności opisano w rozdziale 2 poniżej.			
Metoda oceny	Ocena narażenia oddechowego jest oparta na danych pomiarowych i narzędziu szacującym narażenie MEASE. Ocena środowiskowa jest oparta na narzędziu FOCUS-Exposit.			
2. Warunki pracy i środki kontroli ryzyka				
Zadanie/ERC	Definicja REACH		Włączone zadania	
Mielenie	PROC 5		Przygotowanie i stosowanie substancji Tlenek wapnia w nawożeniu gleby.	
Ładowanie rozsiewacza	PROC 8b, PROC 26			
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	PROC 11			
ERC2, ERC8a, ERC8b, ERC8c, ERC8d, ERC8e, ERC8f	Zastosowanie bardzo rozproszone, poza pomieszczeniami i w pomieszczeniach, substancji aktywnych lub wspomagających procesy w układach otwartych		Substancja Tlenek wapnia jest stosowana w wielu wypadkach w sposób bardzo rozproszony: rolnictwo, leśnictwo, hodowla ryb i krewetek, nawożenie i ochrona środowiska.	
2.1 Kontrola narażenia pracowników				
Charakterystyka produktu				
Zgodnie z podejściem MEASE wewnętrzny potencjał emisji substancji jest jednym z głównych czynników określających narażenie. Odzwierciedla to przypisanie w narzędziu MEASE tzw. klasy fugatywności. W przypadku działań prowadzonych dla substancji stałych w temperaturze otoczenia fugatywność opiera się na pylistości tej substancji. W przypadku operacji dla gorących metali fugatywność jest oparta na temperaturze i uwzględnia temperaturę procesu oraz temperaturę topnienia substancji. Trzecia grupa, zadania o wysokiej ścieralności, są oparte na poziomie zużycia ściernego zamiast wewnętrznego potencjału emisji substancji.				
Zadanie	Zastosowanie w preparacie	Zawartość w preparacie	Postać fizyczna	Potencjał emisji
Mielenie	brak ograniczeń		ciało stałe/proszek	wysoka
Ładowanie rozsiewacza	brak ograniczeń		ciało stałe/proszek	wysoka
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	brak ograniczeń		ciało stałe/proszek	wysoka
Stosowane ilości				
W tym scenariuszu rzeczywisty tonaż przetwarzany podczas zmiany nie jest uznawany za czynnik mający wpływ na narażenie. Za główne czynniki determinujące wewnętrzny potencjał emisji procesu uznaje się natomiast połączenie skali operacji (przemysłowa a zawodowa) oraz poziomu zamknięcia/automatyzacji (odzwierciedlony w kategorii PROC).				
Czas trwania i częstota zastosowania/narażenia				
Zadanie	Czas trwania narażenia			
Mielenie	240 minut			
Ładowanie rozsiewacza	240 minut			
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	480 minut (brak ograniczeń)			
Czynniki ludzkie pozostające poza wpływem kontroli ryzyka				
Jako objętość wdychaną podczas zmiany w trakcie wszystkich etapów procesu odzwierciedlonych w kategorii PROC przyjmuje się 10 m ³ /zmięnię (8 godzin).				

Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie pracowników

Warunki pracy (np. jak temperatura i ciśnienie procesowe) nie są uznawane za istotne dla oceny narażenia w miejscu pracy dla prowadzonych procesów.

Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu

Środki kontroli ryzyka na poziomie procesu (np. zamknięcie lub oddzielenie źródła emisji) nie są ogólnie wymagane w procesach.

Warunki i środki techniczne kontrolujące rozpraszanie ze źródła w kierunku pracownika

Zadanie	Poziom oddzielenia	Zlokalizowane elementy kontrolne (LC)	Wydajność LC	Informacje dodatkowe
Mielenie	W przeprowadzanych procesach oddzielenie pracowników nie jest generalnie wymagane.	niewymagane	nd.	-
Ładowanie rozsiewacza		niewymagane	nd.	-
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	Podczas stosowania pracownik znajduje się w kabinie rozsiewacza.	Kabina z zasilaniem powietrza z filtrowaniem	99%	-

Środki organizacyjne mające na celu wyeliminowanie/ograniczenie uwalniania, rozpraszania i narażenia

Unikać wdychania lub połykania. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy z substancją wymagane są ogólne środki higieny w miejscu pracy. Obejmują one dobre praktyki osobiste oraz dotyczące utrzymania porządku (tj. regularne czyszczenie za pomocą odpowiednich urządzeń czyszczących), powstrzymanie się od jedzenia i palenia w miejscu pracy, używanie standardowej odzieży oraz obuwia, o ile poniżej nie podano innych wskazówek. Prysznic i zmiana odzieży po zakończeniu zmiany. Nie nosić zanieczyszczonej odzieży w domu. Nie wydychać pyłu sprężonym powietrzem.

Warunki i środki związane z ochroną osobistą, higieną i oceną zdrowia

Zadanie	Dane techniczne sprzętu ochrony dróg oddechowych (RPE)	Skuteczność RPE (przypisany czynnik ochrony, APF)	Dane techniczne rękawic	Inny sprzęt ochrony osobistej (PPE)
Mielenie	maska FFP3	APF=20	Ponieważ substancja Tlenek wapnia jest klasyfikowana jako drażniąca dla skóry, stosowanie rękawic ochronnych jest obowiązkowe we wszystkich etapach procesu.	Jeśli charakter zastosowania (tj. proces zamknięty) nie wyklucza możliwości kontaktu z oczami, należy stosować sprzęt ochrony oczu (np. okulary ochronne lub wizjer). Ponadto w razie potrzeby należy stosować ochronę twarzy, odzież ochronną oraz obuwie ochronne.
Ładowanie rozsiewacza	maska FFP3	APF=20		
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	niewymagane	nd.		

RPE zdefiniowany powyżej należy nosić wyłącznie w przypadku równoczesnego wdrożenia następujących zasad: Przy określaniu czasu pracy (porównać z „czasem narażenia” powyżej) należy uwzględnić stres fizjologiczny, jakiego doznaje pracownik, spowodowany utrudnieniem oddychania i ciężarem samego RPE, oraz zwiększony stres termiczny, wynikający z osłonięcia głowy. Należy ponadto uwzględnić zmniejszenie zdolności korzystania z narzędzi i możliwości komunikacyjnych pracownika w czasie, gdy używa RPE.

Z przyczyn podanych powyżej pracownik powinien być (i) zdrowy (szczególnie w aspekcie problemów medycznych, które mogą wpływać na korzystanie z RPE), (ii) mieć odpowiednią charakterystykę twarzy, zmniejszającą nieszczelność między twarzą a maską (w aspekcie blizn i zarostu). Zalecane powyżej środki ochrony, działające dzięki dokładnemu uszczelnieniu twarzy, nie zapewniają wymaganej ochrony, jeśli nie są odpowiednio i mocno dopasowane do konturów twarzy.

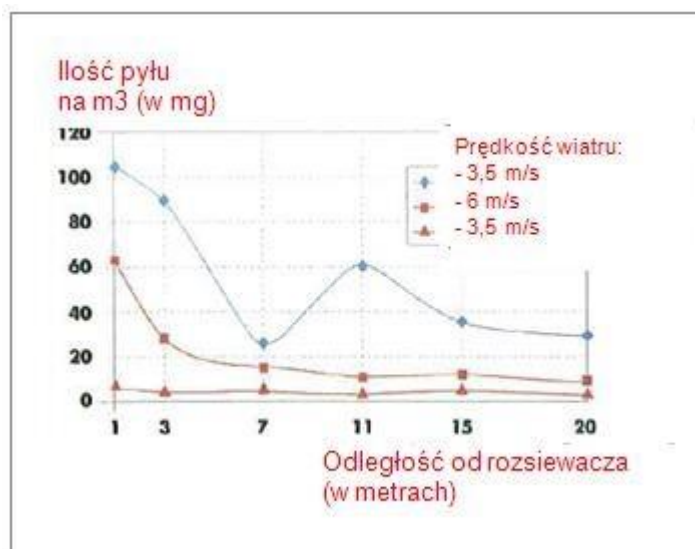
Pracodawca i osoby samozatrudnione ponoszą odpowiedzialność prawną za konserwację i wydawanie urządzeń ochrony dróg oddechowych oraz kontrolę prawidłowości ich stosowania w miejscu pracy. W związku z tym powinni zdefiniować i dokumentować odpowiednie zasady dotyczące programu urządzeń ochrony dróg oddechowych, obejmujące szkolenie pracowników.

Przegląd wartości APF różnych rodzajów RPE (według BS EN 529:2005) podano w słowniku MEASE.

2.2 Kontrola narażenia środowiskowego — związana wyłącznie z ochroną gleby rolnej

Charakterystyka produktu

Nanoszenie: 1% (ocena dla najgorszego scenariusza, oparta na danych z pomiarów stężenia pyłu w powietrzu w funkcji odległości od miejsca stosowania)

(Wartość na podstawie: Laudet, A. et al., 1999)

Stosowane ilości

CaO	1700 kg/ha
-----	------------

Czas trwania i częstotliwość zastosowania

1 dzień/rok (jedno zastosowanie rocznie). Dozwolonych jest wiele zastosowań w ciągu roku, pod warunkiem że nie zostanie przekroczona całkowita roczna ilość 1700 kg/ha(CaO)

Czynniki środowiskowe pozostające poza wpływem kontroli ryzyka

Objętość wód powierzchniowych: 300 l/m²
Powierzchnia pola: 1 ha

Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie środowiskowe

Zastosowanie produktów poza pomieszczeniami
Głębokość mieszania gleby: 20 cm

Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu

Nie występują bezpośrednie emisje do sąsiednich wód powierzchniowych.

Warunki i środki techniczne, zmniejszające lub ograniczające emisję, emisje do powietrza oraz do gleby

Dryf należy minimalizować.

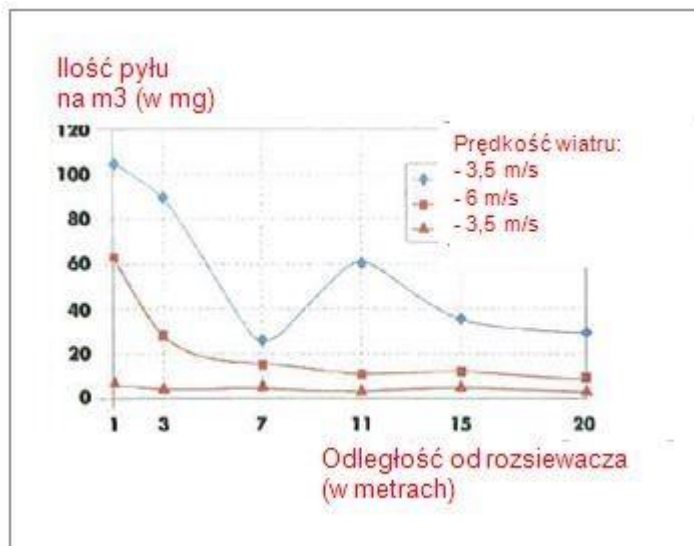
Środki organizacyjne mające na celu wyeliminowanie/ograniczenie uwalniania z zakładu

Przed zastosowaniem wapna należy zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki rolnej przeanalizować glebę i dostosować współczynnik zastosowania do wyniku analizy.

2.2 Kontrola narażenia środowiskowego — związana wyłącznie z nawożeniem w inżynierii lądowej i wodnej

Charakterystyka produktu

Nanoszenie: 1% (ocena dla najgorszego scenariusza, oparta na danych z pomiarów stężenia pyłu w powietrzu w funkcji odległości od miejsca stosowania)

(Wartość na podstawie: Laudet, A. et al., 1999)

Stosowane ilości

CaO	180 000 kg/ha
-----	---------------

Czas trwania i częstota zastosowania

1 dzień/rok i tylko jednorazowo. Dozwolonych jest wiele zastosowań w ciągu roku, pod warunkiem że nie zostanie przekroczona całkowita roczna ilość 180 000 kg/ha (CaO)

Czynniki środowiskowe pozostające poza wpływem kontroli ryzyka

Powierzchnia pola: 1 ha

Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie środowiskowe

Zastosowanie produktów poza pomieszczeniami
Głębokość mieszania gleby: 20 cm

Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu

Wapno jest stosowane na glebę w technosferze przed rozpoczęciem budowy drogi. Nie występują bezpośrednie emisje do sąsiednich wód powierzchniowych.

Miejscowe warunki i środki techniczne mające na celu zmniejszenie lub ograniczenie wpływów, emisji do powietrza i uwalniania do gleby

Dryf należy minimalizować.

3. Oszacowanie narażenia i odnośnik do pozycji źródłowych

Narażenie w miejscu pracy

Do oceny narażenia oddechowego zastosowano dane pomiarowe i modelowane oceny narażenia (MEASE). Współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR) stanowiącym przetworzoną ocenę narażenia i odpowiedniego parametru DNEL (pochodny poziom niepowodujący zmian) i dla wykazania bezpieczeństwa użytkowania musi być niższy niż 1. Dla narażenia oddechowego wartość RCR jest oparta na DNEL dla substancji Tlenek wapnia o stężeniu 1 mg/m³ (jako respirabilny pył).

Zadanie	Metoda stosowana w celu oceny narażenia inhalacyjnego	Ocena narażenia inhalacyjnego (RCR)	Metoda stosowana w celu oceny narażenia poprzez kontakt ze skórą	Ocena narażenia poprzez kontakt ze skórą (RCR)
Mielenie	MEASE	0,488 mg/m ³ (0,48)	Ponieważ substancja Tlenek wapnia została zaklasyfikowana jako drażniąca dla skóry, narażenie przez kontakt ze skórą należy zminimalizować w największym technicznie możliwym stopniu. Parametr DNEL dla efektów dla skóry nie został wyprowadzony. Dlatego w tym scenariuszu narażenia nie oceniono narażenia poprzez kontakt ze skórą.	
Ładowanie rozsiewacza	MEASE (PROC 8b)	0,488 mg/m ³ (0,48)		
Stosowanie na glebę (rozsiewanie)	dane pomiarowe	0,880 mg/m ³ (0,88)		

Narażenie środowiskowe dla ochrony gleby rolnej

Obliczenia PEC dla gleby i wód powierzchniowych są oparte na wynikach grupy ds. gleby FOCUS (FOCUS, 1996) oraz na roboczej instrukcji dotyczącej obliczeń wartości przewidywanego stężenie w środowisku (PEC) środków ochrony roślin dla gleby, wód powierzchniowych i osadów (Kłoskowski et al., 1999). Narzędzie do modelowania FOCUS/EXPOSIT jest preferowane bardziej niż EUSES jako bardziej odpowiednie do zastosowań rolnych, ponieważ w tym przypadku należy uwzględnić parametr dryfu. FOCUS jest modelem opracowanym typowo do zastosowań biocydowych i został rozwinięty w szczegółach na podstawie niemieckiego modelu EXPOSIT 1.0, w którym takie parametry jak dryf można ulepszać zgodnie ze zgromadzonymi danymi. Po zastosowaniu na glebie substancja Tlenek wapnia może faktycznie migrować do wód powierzchniowych drogą dryfu.

Emisje do środowiska	Patrz zastosowane ilości			
Narażenie — stężenie w oczyszczalniach ścieków (OŚ)	Niezwiązane z ochroną gleby rolnej			
Narażenie — stężenie w wodnych elementach pelagicznych	Substancja	PEC (ug/L)	PNEC (mg/l)	RCR
	CaO	5,66	0.37	0,015
Narażenie — stężenie w osadach	Zgodnie z powyższym opisem nie przewiduje się narażenia dla wód powierzchniowych ani osadów. Ponadto w wodach występujących w przyrodzie jon hydroksylowy reaguje z jonem HCO ₃ ⁻ , w wyniku czego powstaje woda i CO ₃ ²⁻ . Jon CO ₃ ²⁻ tworzy CaCO ₃ w reakcji z Ca ²⁺ . Węglan wapnia wytrąca się i odkłada w osadzie. Węglan wapnia jest słabo rozpuszczalny i stanowi składnik naturalnej gleby.			
Narażenie — stężenie w glebie i wodach gruntowych	Substancja	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	CaO	500	817.4	0,61
Narażenie — stężenie w elemencie atmosferycznym	Ten punkt jest nieistotny. Substancja Tlenek wapnia nie jest lotna. Prężność pary nasyconej jest mniejsza niż 10 ⁻⁵ Pa.			
Narażenie — stężenie odpowiednie dla łańcucha pokarmowego (zatrucie wtórne)	Ten punkt jest nieistotny, ponieważ wapno można uznać za substancję wszechobecną i mającą kluczowe znaczenie dla środowiska. Uwzględnione zastosowania nie mają istotnego wpływu na rozpowszechnienie składników (Ca ²⁺ i OH ⁻) w środowisku.			

Narażenie środowiskowe w przypadku nawożenia gleby w inżynierii lądowej i wodnej.

Nawożenie gleby w inżynierii lądowej i wodnej jest oparte na scenariuszu dla granicy drogi. Na specjalnym spotkaniu technicznym dotyczącym granic dróg (Ispra, 5 września 2003) państwa członkowskie UE i przedstawiciele przemysłu uzgodnili definicję „technosfery drogi”. Technosferę drogi można zdefiniować jako „poddane czynnościom inżynierskim środowisko, spełniające funkcję geotechniczną drogi, w połączeniu z jego strukturą, działaniem i konserwacją, w tym instalacjami zapewniającymi bezpieczeństwo drogowe i zarządzanie odpływem. Ta technosfera, obejmująca na skraju jezdni część twardą i miękką, jest wertykalnie określona przez poziom wód gruntowych. Za tę technosferę drogi, w tym bezpieczeństwo drogowe, konserwację drogi, zapobieganie zanieczyszczeniom i kontrolę wód, odpowiedzialność ponoszą odpowiednie władze zarządzające drogami”. Dlatego technosfera drogi została do celów związanych z przepisami dotyczącymi istniejących/nowych substancji wykluczona jako punkt końcowy oceny ryzyka. Strefą docelową jest strefa poza technosferą, której dotyczy ocena narażenia środowiskowego.

Obliczenia PEC dla gleby są oparte na wynikach grupy ds. gleby FOCUS (FOCUS, 1996) oraz na roboczej instrukcji dotyczącej obliczeń wartości przewidywanego stężenie w środowisku (PEC) środków ochrony roślin dla gleby, wód powierzchniowych i osadów (Kloskowski et al., 1999). Narzędzie do modelowania FOCUS/EXPOSIT jest preferowane bardziej niż EUSES jako bardziej odpowiednie do zastosowań rolnych, ponieważ w tym przypadku należy uwzględnić parametr dryfu. FOCUS jest modelem opracowanym typowo do zastosowań biocydowych i został rozwinięty w szczególności na podstawie niemieckiego modelu EXPOSIT 1.0, w którym takie parametry jak dryf można ulepszać zgodnie ze zgromadzonymi danymi.

Emisje do środowiska	Patrz zastosowane ilości			
Narażenie — stężenie w oczyszczalniach ścieków (OŚ)	Nieistotne dla scenariusza granicy drogi			
Narażenie — stężenie w wodnych elementach pelagicznych	Nieistotne dla scenariusza granicy drogi			
Narażenie — stężenie w osadach	Nieistotne dla scenariusza granicy drogi			
Narażenie — stężenie w glebie i wodach gruntowych	Substancja	PEC (mg/l)	PNEC (mg/l)	RCR
	CaO	529	817.4	0,65
Narażenie — stężenie w elemencie atmosferycznym	Ten punkt jest nieistotny. Substancja Tlenek wapnia nie jest lotna. Prężność pary nasyconej jest mniejsza niż 10^{-5} Pa.			
Narażenie — stężenie odpowiednie dla łańcucha pokarmowego (zatrucie wtórne)	Ten punkt jest nieistotny, ponieważ wapno można uznać za substancję wszechobecną i mającą kluczowe znaczenie dla środowiska. Uwzględnione zastosowania nie mają istotnego wpływu na rozpowszechnienie składników (Ca^{2+} i OH^{-}) w środowisku.			

Narażenie środowiskowe dla innych zastosowań

Dla innych zastosowań nie jest dokonywana ilościowa ocena narażenia środowiskowego. Przyczyny są następujące:

- Warunki pracy i środki kontroli ryzyka są mniej surowe niż podane dla ochrony gleby rolnej lub nawożenia gleby w inżynierii lądowej i wodnej.
- Wapno stanowi składnik podłoża i jest z nim chemicznie związane. Emisje są nieistotne i zbyt małe, aby spowodować zmianę pH gleby, wód powierzchniowych lub wód głębinowych.
- Wapno jest szczególnie używane do uwalniania pozbawionego CO_2 powietrza do oddychania — podstawę stanowi reakcja z CO_2 . Takie zastosowania dotyczą włącznie elementu powietrznego, w którym wykorzystywane są właściwości wapna.
- Neutralizacja/zmiana pH jest planowanym zastosowaniem i nie wiąże się z nią wpływ wykraczający poza pożądany.

4. Wskazówki dla dalszych użytkowników pomagające określić, czy pracują w granicach określonych w scenariuszu narażenia

DU pracuje w obrębie ograniczeń ustanowionych przez scenariusze zagrożenia, jeśli zostały podjęte środki kontroli ryzyka opisane powyżej lub dalszy użytkownik może wykazać, że jego warunki pracy i wdrożone środki kontroli ryzyka są odpowiednie. Można to osiągnąć, wykazując ograniczenie narażenia drogą inhalacyjną i kontaktu ze skórą do poziomów niższych niż odpowiedni podany poniżej DNEL (pod warunkiem że odpowiednie procesy i działania wchodzą w zakres PROC wymienionych powyżej). Jeśli dane pomiarowe nie są dostępne, DU może wykorzystać odpowiednie narzędzie skalowania, takie jak MEASE (www.ebrc.de/mease.html), w celu oceny powiązanego narażenia. Pyłność używanej substancji można określić, korzystając ze słownika MEASE. Na przykład substancje o pyłności poniżej 2,5% wg metody bębna obrotowego (RDM) są definiowane jako niskopyłowe, substancje o pyłności poniżej 10% (RDM) są definiowane jako średniopyłowe, a substancje o pyłności $\geq 10\%$ są definiowane jako wysokopyłowe.

DNEL_{dla wdychania}: 1 mg/m³ (jako respirabilny pył)

Ważna uwaga: DU powinien wiedzieć, że oprócz długoterminowego DNEL, podanego powyżej, występuje DNEL dla efektów ostrych, na poziomie 4 mg/m³. Wykazanie bezpieczeństwa stosowania przez porównanie ocen narażenia dla długoterminowego DNEL obejmuje również ostry DNEL (zgodnie z instrukcją R.14 narażenia ostre można wyprowadzić mnożąc ocenę narażenia długoterminowego przez 2). Używając do wyprowadzenia ocen narażenia narzędzia MEASE, należy zauważyć, że w ramach środków zarządzania ryzykiem czas trwania narażenia powinien być skrócony do połowy zmiany (prowadzi to do zmniejszenia narażenia o 40%).

ES numer 9.3: Zastosowania profesjonalne artykułów/zbiorników zawierających substancje wapienne

Format scenariusza narażeń (1) obejmujący zastosowania przez pracowników				
1. Tytuł				
Dowolny skrócony tytuł	Zastosowania profesjonalne artykułów/zbiorników zawierających substancje wapienne			
Tytuł systemowy oparty na deskrytorze zastosowania	SU22, SU1, SU5, SU6a, SU6b, SU7, SU10, SU11, SU12, SU13, SU16, SU17, SU18, SU19, SU20, SU23, SU24 AC1, AC2, AC3, AC4, AC5, AC6, AC7, AC8, AC10, AC11, AC13 (odpowiednie informacje PROC i ERC podano w rozdziale 2 poniżej)			
Objęte procesy, zadania i/lub czynności	Objęte procesy, zadania i/lub czynności opisano w rozdziale 2 poniżej.			
Metoda oceny	Ocena narażenia inhalacyjnego jest oparta na narzędziu szacującym narażenie MEASE.			
2. Warunki pracy i środki kontroli ryzyka				
PROC/ERC	Definicja REACH	Włączone zadania		
PROC 0	Inne procesy (PROC 21 (niski potencjał emisyjny) pośredniczące w ocenie narażenia)	Zastosowanie pojemników zawierających substancję Tlenek wapnia/preparatów jako pochłaniaczy CO ₂ (np. aparat oddechowy)		
PROC 21	Niskoenergetyczne postępowanie z substancjami związanymi w materiałach i/lub wyrobach	Postępowanie z substancjami związanymi w materiałach i/lub wyrobach		
PROC 24	Wysokoenergetyczna (mechaniczna) obróbka substancji związanych w materiałach i/lub wyrobach	Rozdrabnianie, cięcie mechaniczne		
PROC 25	Inne operacje wysokotemperaturowe z metalami	Spawanie, lutowanie		
ERC10, ERC11, ERC 12	Zastosowanie szeroko rozproszone, w pomieszczeniach i poza pomieszczeniami, wyrobów i materiałów o długim cyklu życia i niskim stopniu uwalniania	Substancja Tlenek wapnia związana w lub na artykułach i materiałach, takich jak: drewniane i plastikowe materiały konstrukcyjne i budowlane (np. rynny, drenaże), podłogi, meble, zabawki, produkty skórzane, produkty papierowe i tekturowe (czasopisma, książki, gazety i papier do pakowania), sprzęt elektroniczny (obudowa)		
2.1 Kontrola narażenia pracowników				
Charakterystyka produktu				
Zgodnie z podejściem MEASE wewnętrzny potencjał emisji substancji jest jednym z głównych czynników określających narażenie. Odzwierciedla to przypisanie w narzędziu MEASE tzw. klasy fugatywności. W przypadku działań prowadzonych dla substancji stałych w temperaturze otoczenia fugatywność opiera się na pylistości tej substancji. W przypadku operacji dla gorących metali fugatywność jest oparta na temperaturze i uwzględnia temperaturę procesu oraz temperaturę topnienia substancji. Trzecia grupa, zadania o wysokiej ścieralności, są oparte na poziomie zużycia ściernego zamiast wewnętrznego potencjału emisji substancji.				
PROC	Zastosowanie w preparacie	Zawartość w preparacie	Postać fizyczna	Potencjał emisji
PROC 0	brak ograniczeń		obiekty masowe (granulki), niski potencjał tworzenia pyłu z powodu ścierania podczas wcześniejszych czynności związanych z napełnianiem granulkami i ich przenoszeniem, nie dotyczy stosowania aparatów oddechowych	niskie (założenie najbardziej niekorzystnego przypadku, ponieważ podczas stosowania aparatu oddechowego z powodu bardzo niskiego potencjału ścierania nie jest zakładane narażenie oddechowe)
PROC 21	brak ograniczeń		obiekty masowe	bardzo niska
PROC 24, 25	brak ograniczeń		obiekty masowe	wysoka

Stosowane ilości				
W tym scenariuszu rzeczywisty tonaż przetwarzany podczas zmiany nie jest uznawany za czynnik mający wpływ na narażenie. Za główne czynniki determinujące wewnętrzny potencjał emisji procesu uznaje się natomiast połączenie skali operacji (przemysłowa a zawodowa) oraz poziomu zamknięcia/automatyzacji (odzwierciedlony w kategorii PROC).				
Czas trwania i częstota zastosowania/narażenia				
PROC	Czas trwania narażenia			
PROC 0	480 minut (nieograniczone, jeśli rozważane jest narażenie na substancję Tlenek wapnia w miejscu pracy; rzeczywisty czas noszenia może być ograniczony przez instrukcje użytkownika danego aparatu oddechowego)			
PROC 21	480 minut (brak ograniczeń)			
PROC 24, 25	≤ 240 minut			
Czynniki ludzkie pozostające poza wpływem kontroli ryzyka				
Jako objętość wdychaną podczas zmiany w trakcie wszystkich etapów procesu odzwierciedlonych w kategorii PROC przyjmuje się 10 m ³ /zmianę (8 godzin).				
Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie pracowników				
Warunki pracy, takie jak temperatura i ciśnienie procesowe, nie są uznawane za związane z oceną narażenia w miejscu pracy dla prowadzonych procesów. Jednak w przypadku etapów procesu, dla których występują w istotny sposób wysokie temperatury (tj. PROC 22, 23, 25), ocena narażenia w narzędziu MEASE jest oparta na współczynniku temperatury procesu i temperaturze topnienia. Ponieważ powiązane temperatury różnią się w zależności od branży, dla oceny narażenia przyjęto najwyższy współczynnik jako założenie dla najgorszego scenariusza. Dlatego w tym scenariuszu narażenia wszystkie temperatury procesu są dla etapów PROC 22, 23 i PROC 25 automatycznie uwzględnione.				
Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu				
Środki kontroli ryzyka na poziomie procesu (np. zamknięcie lub oddzielenie źródła emisji) nie są ogólnie wymagane w procesach.				
Warunki i środki techniczne kontrolujące rozpraszanie ze źródła w kierunku pracownika				
PROC	Poziom oddzielenia	Zlokalizowane elementy kontrolne (LC)	Efektywność LC (według MEASE)	Informacje dodatkowe
PROC 0, 21, 24, 25	Potencjalne wymagania dotyczące oddzielenia pracowników od źródła emisji zostały określone powyżej, w części „Częstotliwość i czas trwania narażenia”. Redukcję czasu narażenia można osiągnąć, np. instalując wietrzone (dodatkowo ciśnienie) stanowiska sterowania lub usuwając pracowników z miejsc pracy, w których występuje odpowiednie narażenie.	niewymagane	nd.	-
Środki organizacyjne mające na celu wyeliminowanie/ograniczenie uwalniania, rozpraszania i narażenia				
Unikać wdychania lub polykania. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy z substancją wymagane są ogólne środki higieny w miejscu pracy. Obejmują one dobre praktyki osobiste oraz dotyczące utrzymania porządku (tj. regularne czyszczenie za pomocą odpowiednich urządzeń czyszczących), powstrzymanie się od jedzenia i palenia w miejscu pracy, używanie standardowej odzieży oraz obuwia, o ile poniżej nie podano innych wskazówek. Przynieść i zmienić odzież po zakończeniu zmiany. Nie nosić zanieczyszczonej odzieży w domu. Nie wydmuchiwać pyłu sprężonym powietrzem.				

Warunki i środki związane z ochroną osobistą, higieną i oceną zdrowia

PROC	Dane techniczne sprzętu ochrony dróg oddechowych (RPE)	Skuteczność RPE (przypisany czynnik ochrony, APF)	Dane techniczne rękawic	Inny sprzęt ochrony osobistej (PPE)
PROC 0, 21	niewymagane	nd.	Ponieważ substancja Tlenek wapnia jest klasyfikowana jako drażniąca dla skóry, stosowanie rękawic ochronnych jest obowiązkowe we wszystkich etapach procesu.	Jeśli charakter zastosowania (tj. proces zamknięty) nie wyklucza możliwości kontaktu z oczami, należy stosować sprzęt ochrony oczu (np. okulary ochronne lub wizjer). Ponadto w razie potrzeby należy stosować ochronę twarzy, odzież ochronną oraz obuwie ochronne.
PROC 24, 25	maska FFP1	APF = 4		

RPE zdefiniowany powyżej należy nosić wyłącznie w przypadku równoczesnego wdrożenia następujących zasad: Przy określaniu czasu pracy (porównać z „czasem narażenia” powyżej) należy uwzględnić stres fizjologiczny, jakiego doznaje pracownik, spowodowany utrudnieniem oddychania i ciężarem samego RPE, oraz zwiększony stres termiczny, wynikający z osłonięcia głowy. Należy ponadto uwzględnić zmniejszenie zdolności korzystania z narzędzi i możliwości komunikacyjnych pracownika w czasie, gdy używa RPE.

Z przyczyn podanych powyżej pracownik powinien być (i) zdrowy (szczególnie w aspekcie problemów medycznych, które mogą wpływać na korzystanie z RPE), (ii) mieć odpowiednią charakterystykę twarzy, zmniejszającą nieszczelność między twarzą a maską (w aspekcie blizn i zarostu). Zalecane powyżej środki ochrony, działające dzięki dokładnemu uszczelnieniu twarzy, nie zapewniają wymaganej ochrony, jeśli nie są odpowiednio i mocno dopasowane do konturów twarzy.

Pracodawca i osoby samozatrudnione ponoszą odpowiedzialność prawną za konserwację i wydawanie urządzeń ochrony dróg oddechowych oraz kontrolę prawidłowości ich stosowania w miejscu pracy. W związku z tym powinni zdefiniować i dokumentować odpowiednie zasady dotyczące programu urządzeń ochrony dróg oddechowych, obejmujące szkolenie pracowników.

Przegląd wartości APF różnych rodzajów RPE (według BS EN 529:2005) podano w słowniku MEASE.

2.2 Kontrola narażenia środowiskowego

Charakterystyka produktu

Wapno jest chemicznie związane z podłożem lub na podłożu i ma bardzo niski potencjał uwolnienia.

3. Oszacowanie narażenia i odnośnik do pozycji źródełowych

Narażenie w miejscu pracy

Do oceny narażenia oddechowego zastosowano narzędzie oceny narażenia MEASE. Współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR) stanowi stosunek przetworzonej oceny narażenia i odpowiedniego parametru DNEL (pochodny poziom niepowodujący zmian) i dla wykazania bezpieczeństwa użytkowania musi być niższy niż 1. Dla narażenia oddechowego wartość RCR jest oparta na parametrze DNEL dla substancji Tlenek wapnia o stężeniu 1 mg/m³ (jako respirabilny pył) i odpowiedniej ocenie narażenia oddechowego wyliczonej za pomocą narzędzia MEASE (jako pył wdychany). Dlatego wartość RCR zawiera dodatkowy margines bezpieczeństwa, wynikający z tego, że frakcja respirabilna jest podfrakcją frakcji wdychanej zgodnie z EN 481.

PROC	Metoda stosowana w celu oceny narażenia inhalacyjnego	Ocena narażenia inhalacyjnego (RCR)	Metoda stosowana w celu oceny narażenia poprzez kontakt ze skórą	Ocena narażenia poprzez kontakt ze skórą (RCR)
PROC 0	MEASE (PROC 21)	0,5 mg/m ³ (0,5)	Ponieważ substancja Tlenek wapnia została zaklasyfikowana jako drażniąca dla skóry, narażenie przez kontakt ze skórą należy zminimalizować w największym technicznie możliwym stopniu. Parametr DNEL dla efektów dla skóry nie został wyprowadzony. Dlatego w tym scenariuszu narażenia nie oceniono narażenia poprzez kontakt ze skórą.	
PROC 21	MEASE	0,05 mg/m ³ (0,05)		
PROC 24	MEASE	0,825 mg/m ³ (0,825)		
PROC 25	MEASE	0,6 mg/m ³ (0,6)		

Narażenie środowiskowe

Wapno stanowi składnik podłoża i jest z nim chemicznie związane: w normalnych i w uzasadniony sposób przewidywalnych warunkach korzystania nie występuje celowa emisja wapna. Emisje są nieistotne i zbyt małe, aby spowodować zmianę pH gleby, wód powierzchniowych lub wód głębinowych.

4. Wskazówki dla dalszych użytkowników pomagające określić, czy pracują w granicach określonych w scenariuszu narażenia

DU pracuje w obrębie ograniczeń ustanowionych przez scenariusze zagrożenia, jeśli zostały podjęte środki kontroli ryzyka opisane powyżej lub dalszy użytkownik może wykazać, że jego warunki pracy i wdrożone środki kontroli ryzyka są odpowiednie. Można to osiągnąć, wykazując ograniczenie narażenia drogą inhalacyjną i kontaktu ze skórą do poziomów niższych niż odpowiedni podany poniżej DNEL (pod warunkiem że odpowiednie procesy i działania wchodzą w zakres PROC wymienionych powyżej). Jeśli dane pomiarowe nie są dostępne, DU może wykorzystać odpowiednie narzędzie skalowania, takie jak MEASE (www.ebrc.de/mease.html), w celu oceny powiązanego narażenia. Pyłność używanej substancji można określić, korzystając ze słownika MEASE. Na przykład substancje o pyłności poniżej 2,5% wg metody bębna obrotowego (RDM) są definiowane jako niskopyłowe, substancje o pyłności poniżej 10% (RDM) są definiowane jako średniopyłowe, a substancje o pyłności $\geq 10\%$ są definiowane jako wysokopyłowe.

DNEL_{dla wdychania}: 1 mg/m³ (jako respirabilny pył)

Ważna uwaga: DU powinien wiedzieć, że oprócz długoterminowego DNEL, podanego powyżej, występuje DNEL dla efektów ostrych, na poziomie 4 mg/m³. Wykazanie bezpieczeństwa stosowania przez porównanie ocen narażenia dla długoterminowego DNEL obejmuje również ostry DNEL (zgodnie z instrukcją R.14 narażenia ostre można wyprowadzić mnożąc ocenę narażenia długoterminowego przez 2). Używając do wyprowadzenia ocen narażenia narzędzia MEASE, należy zauważyć, że w ramach środków zarządzania ryzykiem czas trwania narażenia powinien być skrócony do połowy zmiany (prowadzi to do zmniejszenia narażenia o 40%).

ES numer 9.4: Zastosowanie konsumenckie wapna ogrodowego/nawozu

Format scenariusza narażenia (2) dotyczący zastosowań przez konsumentów				
1. Tytuł				
Dowolny skrócony tytuł	Zastosowanie konsumenckie wapna ogrodowego/nawozu			
Tytuł systemowy oparty na deskrypcji zastosowania	SU21, PC20, PC12, ERC8e			
Objęte procesy, zadania i czynności	Ręczne stosowanie wapna ogrodowego, nawozu. Narażenie po zastosowaniu.			
Metoda oceny*	Zdrowie ludzkie Przeprowadzono ocenę jakościową narażenia drogą pokarmową i kontaktu ze skórą i oczami. Narażenie na pył oceniono, stosując model holenderski (van Hemmen, 1992). Środowisko Podano jakościową ocenę uzasadnienia.			
2. Warunki pracy i środki kontroli ryzyka				
RMM	Nie przeprowadzono pomiarów dla integralnych, związanych z produktem środków kontroli ryzyka.			
PC/ERC	Opis czynności odnoszących się do kategorii artykułu (AC) oraz kategorii emisji do środowiska (ERC)			
PC 20	Rozprowadzanie na powierzchni wapna ogrodowego szpadlem/ręką (najbardziej niekorzystny scenariusz) i wnikanie w glebę. Narażenie dzieci bawiących się po zastosowaniu.			
PC 12	Rozprowadzanie na powierzchni wapna ogrodowego szpadlem/ręką (najbardziej niekorzystny scenariusz) i wnikanie w glebę. Narażenie dzieci bawiących się po zastosowaniu.			
ERC 8e	Zastosowanie szeroko rozproszone, poza pomieszczeniami, substancji reagujących w systemach otwartych			
2.1 Kontrola narażenia konsumentów				
Charakterystyka produktu				
Opis preparatu	Stężenie substancji w preparacie	Postać fizyczna preparatu	Pyłność (jeśli dotyczy)	Projekt opakowania
Wapno ogrodowe	100%	Ciało stałe, proszek	Wysokopyłowe	Masowo w workach lub pojemnikach po 5, 10 i 25 kg
Nawóz	Do 20%	Ciało stałe, granulki	Niskopyłowe	Masowo w workach lub pojemnikach po 5, 10 i 25 kg
Stosowane ilości				
Opis preparatu	Ilość zużyta podczas zdarzenia		Zródło informacji	
Wapno ogrodowe	100g/m ² (do 200g/m ²)		Informacje i wskazówki dotyczące stosowania	
Nawóz	100g/m ² (do 1kg/m ² (kompost))		Informacje i wskazówki dotyczące stosowania	
Czas trwania i częstotliwość zastosowania/narażenia				
Opis zadania	Czas trwania narażenia podczas zdarzenia		częstotliwość zdarzeń	
Stosowanie ręczne	Minuty - godziny W zależności od wielkości nawożonego obszaru		1 zadanie rocznie	
Po zastosowaniu	2 h (małe dzieci bawiące się na trawie (podręcznik EPA – współczynniki narażenia))		Dotyczy do 7 dni po zastosowaniu	
Czynniki ludzkie pozostające poza wpływem kontroli ryzyka				
Opis zadania	Narażona populacja	Częstość oddechu	Odślonięte części ciała	Odpowiadająca powierzchnia skóry [cm²]
Stosowanie ręczne	Dorośli	1,25 m ³ /h	Ręce i przedramiona	1900 (arkusz informacyjny DIY)
Po zastosowaniu	Dzieci/małe dzieci	NR	NR	NR
Inne dane warunki operacyjne wpływające na narażenie konsumentów				
Opis zadania	W pomieszczeniach/poza pomieszczeniami	Objętość pomieszczenia	Szybkość wymiany powietrza	
Stosowanie ręczne	na zewnątrz	1 m ³ (przeźren osobista, mały obszar wokół użytkownika)	NR	
Po zastosowaniu	na zewnątrz	NR	NR	

Warunki i środki dotyczące informacji oraz porady dotyczące postępowania dla konsumentów

Nie wprowadzać do oczu, na skórę lub na odzież. Nie wdychać pyłu. Stosować półmaskę filtrującą (maska typu FFP2 zgodnie z EN 149).

Zbiornik przechowywać zamknięty, poza zasięgiem dzieci.

W przypadku kontaktu z oczami przemyć je natychmiast dużą ilością wody i skontaktować się z lekarzem.

Po pracy dokładnie umyć ręce.

Nie mieszać z kwasami i zawsze dodawać wapno do wody, nie odwrotnie.

Wnikanie wapna ogrodowego lub nawozu w glebę po późniejszym nawodnieniu ułatwi osiągnięcie efektu.

Warunki i środki dotyczące osobistego BHP

Należy nosić odpowiednie rękawice, okulary i odzież ochronną.

2.2 Kontrola narażenia środowiskowego

Charakterystyka produktu

Nanoszenie: 1% (ocena dla najgorszego scenariusza, oparta na danych z pomiarów stężenia pyłu w powietrzu w funkcji odległości od miejsca stosowania)

Stosowane ilości

Stosowane ilości	Ca(OH) ₂	2244 kg/ha	W profesjonalnej ochronie gleby rolnej nie zaleca się przekraczania ilości 1700 kg CaO/ha lub odpowiadającej jej ilości 2244 kg CaOH ₂ /ha. Ta wielkość przekracza trzykrotnie ilość niezbędną w celu kompensacji rocznej utraty wapna wskutek wymywania. Dlatego w celu oceny ryzyka w niniejszych aktach zastosowano wartość 1700 kg CaO/ha lub odpowiadającą jej wartość 2244 kg CaOH ₂ /ha. Ilość stosowana w innych postaciach wapna można obliczyć na podstawie ich składu oraz masy cząsteczkowej.
	CaO	1700 kg/ha	
	CaO.MgO	1478 kg/ha	
	CaCO ₃ .MgO	2149 kg/ha	
	Ca(OH) ₂ .MgO	1774 kg/ha	
	Naturalne wapno hydrauliczne	2420 kg/ha	

Czas trwania i częstość zastosowania

1 dzień/rok (jedno zastosowanie rocznie). Pod warunkiem że nie zostanie przekroczona całkowita roczna ilość 1700 kg/ha (CaO) dozwolonych jest wiele zastosowań w ciągu roku.

Czynniki środowiskowe pozostające poza wpływem kontroli ryzyka

Niezwiązane z oceną narażenia

Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie środowiskowe

Zastosowanie produktów poza pomieszczeniami

Głębokość mieszania gleby: 20 cm

Warunki i środki techniczne na poziomie procesu (źródła) mające na celu zapobieganie uwolnieniu

Nie występują bezpośrednie emisje do sąsiednich wód powierzchniowych.

Warunki i środki techniczne, zmniejszające lub ograniczające emisję, emisje do powietrza oraz do gleby

Dryf należy minimalizować.

Warunki i środki związane z miejską oczyszczalnią ścieków

Niezwiązane z oceną narażenia

Warunki i środki związane z zewnętrzną obróbką odpadów przeznaczonych do usunięcia

Niezwiązane z oceną narażenia

Warunki i środki związane z zewnętrznym odzyskiem odpadów

Niezwiązane z oceną narażenia

3. Oszacowanie narażenia i odnośnik do pozycji źródłowych

Współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR) stanowi stosunek przetworzonej oceny narażenia i odpowiedniego parametru DNEL (pochodny poziom niepowodujący zmian). Dla narażenia oddechowego RCR jest oparty na długoterminowym DNEL dla substancji wapiennej o stężeniu 1 mg/m³ (jako respirabilny pył) i odpowiedniej ocenie narażenia oddechowego (jako pył wdychany). Dlatego wartość RCR zawiera dodatkowy margines ryzyka wynikający z tego, że frakcja respirabilna jest zgodnie z EN 481 podfrakcją frakcji wdychanej.

Ponieważ substancje wapienne są klasyfikowane jako drażniące dla skóry i oczu, przeprowadzono ocenę jakościową narażenia dla skóry i dla oczu.

Narażenie dla ludzi

Stosowanie ręczne

Droga narażenia	Ocena narażenia	Stosowana metoda, komentarze
Narażenie drogą pokarmową	-	Ocena jakościowa W ramach zgodnego z przeznaczeniem zastosowania produktu nie występuje narażenie drogą pokarmową.
Narażenie poprzez kontakt ze skórą	Pył, proszek	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Nie można jednak wykluczyć kontaktu skóry z pyłem podczas stosowania substancji wapiennych lub bezpośredniego kontaktu z wapnem, jeśli podczas stosowania nie są używane rękawice ochronne. W związku ze względnie długim czasem stosowania można oczekiwać podrażnienia skóry. Można go łatwo uniknąć, stosując natychmiastowe mycie wodą. Przyjmuje się, że konsumenci, którzy doświadczyli już podrażnienia skóry, będą się zabezpieczać. Dlatego można założyć, że podrażnienia skóry, które są odwracalne, nie będą się już powtarzać.

Oczy	Pył	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Jeśli nie są stosowane okulary ochronne, nie można wykluczyć pyłu powstającego wskutek stosowania wapna na powierzchni. W razie przypadkowego narażenia zaleca się szybkie umycie wodą i uzyskanie porady lekarskiej.
Narażenie inhalacyjne (wapno ogrodowe)	Zadania o małym zakresie: 12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (0,0012) Zadania o dużym zakresie: 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (0,012)	Ocena ilościowa Nie jest dostępny model opisujący zachowanie proszków w przypadku użyciu szpadla lub rąk, należy więc uzyskać dane o sytuacjach pokrewnych, korzystając z modeli tworzenia pyłu podczas sypania proszków i rozpatrując te modele jako najbardziej niekorzystne przypadki. Do opisu tworzenia pyłu podczas sypania proszku zastosowano model holenderski (van Hemmen, 1992, zgodnie z opisem w rozdziale 9.0.3.1 powyżej).
Narażenie inhalacyjne (nawóz)	Zadania o małym zakresie: 0,24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ($2,4 \cdot 10^{-4}$) Zadania o dużym zakresie: 2,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (0,0024)	Ocena ilościowa Nie jest dostępny model opisujący zachowanie proszków w przypadku użyciu szpadla lub rąk, należy więc uzyskać dane o sytuacjach pokrewnych, korzystając z modeli tworzenia pyłu podczas rozsypywania proszków i rozpatrując te modele jako najbardziej niekorzystne przypadki. Tworzenie pyłu podczas sypania proszku zostało opisane przy użyciu modelu holenderskiego (van Hemmen, 1992, zgodnie z opisem w rozdziale 9.0.3.1 powyżej). Dla formy granulowanej należy zastosować współczynnik redukcji pyłu wynoszący 10 oraz współczynnik uwzględniający zmniejszenie ilości wapna w nawozie, wynoszący 5.
Po zastosowaniu		
Według PSD (brytyjski Dyrektoriat ds. pestycydów, noszący obecnie oznaczenie CRD) należy uwzględnić narażenie po zastosowaniu w przypadku produktów stosowanych w parkach lub produktach amatorskich używanych do nawożenia trawników i roślin hodowanych w prywatnych ogrodach. W tym przypadku należy ocenić narażenie dzieci, które mogą wejść na te obszary tuż po nawożeniu. Model US EPA przewiduje narażenie po zastosowaniu na produkty stosowane w prywatnych ogrodach (np. trawniki), dotyczące małych dzieci, czołgających się po obszarach nawożenia, obejmujące również z powodu wkładania rąk do ust narażenie drogą pokarmową.		
Wapno ogrodowe lub nawóz zawierający wapno jest stosowany do nawożenia gleb kwaśnych. Dlatego po zastosowaniu na glebie i późniejszym nawodnieniu niebezpieczny efekt wapna (alkaliczność) zostanie szybko zneutralizowany. Narażenie na substancje wapienne będzie nieistotne niedługo po zastosowaniu.		
Narażenie środowiskowe		
Z uwagi na to, że warunki pracy i środki kontroli ryzyka przy zastosowaniu konsumenckim są mniej rygorystyczne niż przedstawione dla profesjonalnej ochrony gleby rolnej, nie przeprowadza się ilościowej oceny narażenia środowiskowego. Ponadto efekt neutralizacji/pH jest zamierzony i pożądany dla elementu glebowego. Emisja do ścieków nie jest oczekiwana.		

ES numer 9.5: Zastosowanie konsumenckie substancji wapiennych jako środków chemicznych do uzdatniania wody

Format scenariusza narażenia (2) dotyczący zastosowań przez konsumentów

1. Tytuł

Dowolny skrócony tytuł	Zastosowanie konsumenckie substancji wapiennych jako środków chemicznych do uzdatniania wody
Tytuł systemowy oparty na deskrypcji zastosowania	SU21, PC20, PC37, ERC8b
Objęte procesy, zadania i czynności	Ładowanie, napełnianie lub ponowne napełnianie zbiorników stałymi preparatami/przygotowanie mleczka wapiennego Zastosowanie mleczka wapiennego w wodzie
Metoda oceny*	Zdrowie ludzkie: Przeprowadzono ocenę ilościową narażenia drogą pokarmową i kontaktu ze skórą i oczami. Stosując model holenderski, oceniono narażenie na pył (van Hemmen, 1992). Środowisko: Podano jakościową ocenę uzasadnienia.

2. Warunki pracy i środki kontroli ryzyka

RMM	Nie zastosowano dalszych integralnych, związanych z produktem, środków kontroli ryzyka.
PC/ERC	Opis czynności odnoszących się do kategorii artykułu (AC) oraz kategorii emisji do środowiska (ERC)
PC 20/37	Napełnianie i ponowne napełnianie (przenoszenie substancji wapiennych (stałych)) reaktora wapiennego do uzdatniania wody. Przenoszenie substancji wapiennych (stałych) do zbiornika w celu dalszego zastosowania. Wkraplanie mleczka wapiennego do wody.
ERC 8b	Zastosowanie szeroko rozproszone w pomieszczeniach substancji reagujących w systemach otwartych

2.1 Kontrola narażenia konsumentów

Charakterystyka produktu

Opis preparatu	Stężenie substancji w preparacie	Postać fizyczna preparatu	Pylistość (jeśli dotyczy)	Projekt opakowania
Środek chemiczny do uzdatniania wody	Do 100%	Ciało stałe, drobny proszek	wysoka pylistość (wartość wskaźnikowa z zastosowań arkusza informacyjnego – patrz rozdział 9.0.3)	Masowo w workach lub kubłach/pojemnikach.
Środek chemiczny do uzdatniania wody	Do 99%	Ciało stałe, granulki różnych rozmiarów (Wartość D50 0,7 Wartość D50 1,75 Wartość D50 3,08)	niska pylistość (redukcja o 10% w porównaniu z proszkiem)	Ciężarówka ze zbiornikami masowymi lub w dużych workach albo w torbach

Stosowane ilości

Opis preparatu	Ilość zużyta podczas zdarzenia
Środek chemiczny do uzdatniania wody w reaktorze wapiennym w akwarium	w zależności od wielkości napełnianego reaktora wodnego (~ 100g/l)
Środek chemiczny do uzdatniania wody w reaktorze wapiennym do wody pitnej	w zależności od wielkości napełnianego reaktora wodnego (~ do 1,2 kg/l)
Mleczko wapienne do dalszych zastosowań	~ 20 g/5 l

Czas trwania i częstotliwość zastosowania/narażenia

Opis zadania	Czas trwania narażenia podczas zdarzenia	częstotliwość zdarzeń
Przygotowanie mleczka wapiennego (ładowanie, napełnianie i ponowne napełnianie)	1,33 min (arkusz informacyjny DIY, RIVM, rozdział 2.4.2 Mieszanie i ładowanie proszków)	1 zadanie/miesiąc 1 zadanie/tydzień
Wkraplanie mleczka wapiennego do wody	Kilka minut - godzin	1 zadanie/miesiąc

Czynniki ludzkie pozostające poza wpływem kontroli ryzyka

Opis zadania	Narażona populacja	Częstość oddechu	Odsłonięte części ciała	Odpowiadająca powierzchnia skóry [cm ²]
Przygotowanie mleczka wapiennego (ładowanie, napełnianie i ponowne napełnianie)	dorośli	1,25 m ³ /h	Połowa obu rąk	430 (raport RIVM 320104007)
Wkraplanie mleczka wapiennego do wody	dorośli	NR	Ręce	860 (raport RIVM 320104007)

Inne dane warunki operacyjne wpływające na narażenie konsumentów			
Opis zadania	W pomieszczeniach/poza pomieszczeniami	Objętość pomieszczenia	Szybkość wymiany powietrza
Przygotowanie mleczka wapiennego (ładowanie, napełnianie i ponowne napełnianie)	W pomieszczeniach/poza pomieszczeniami	1 m ³ (przestrzeń osobista, mały obszar wokół użytkownika)	0,6 h ⁻¹ (nieokreślone pomieszczenie wewnętrzne)
Wkraplanie mleczka wapiennego do wody	w pomieszczeniu	NR	NR
Warunki i środki dotyczące informacji oraz porady dotyczące postępowania dla konsumentów			
<p>Nie wprowadzać do oczu, na skórę lub na odzież. Nie wdychać pyłu Zbiornik przechowywać zamknięty, poza zasięgiem dzieci. Stosować tylko w przypadku wystarczającej wentylacji. W przypadku kontaktu z oczami przemyć je natychmiast dużą ilością wody i skontaktować się z lekarzem. Po pracy dokładnie umyć ręce. Nie mieszać z kwasami i zawsze dodawać wapno do wody, nie odwrotnie.</p>			
Warunki i środki dotyczące osobistego BHP			
Należy nosić odpowiednie rękawice, okulary i odzież ochronną. Stosować półmaskę filtrującą (maska typu FFP2 zgodnie z EN 149).			
2.2 Kontrola narażenia środowiskowego			
Charakterystyka produktu			
Niezwiązane z oceną narażenia			
Stosowane ilości*			
Niezwiązane z oceną narażenia			
Czas trwania i częstota zastosowania			
Niezwiązane z oceną narażenia			
Czynniki środowiskowe pozostające poza wpływem kontroli ryzyka			
Domyślny przepływ w rzece i rozcieńczenie			
Inne dane warunki operacyjne mające wpływ na narażenie środowiskowe			
W pomieszczeniach			
Warunki i środki związane z miejską oczyszczalnią ścieków			
Domyślna wielkość systemu/oczyszczalni ścieków komunalnych i technika oczyszczania szlamu			
Warunki i środki związane z zewnętrzną obróbką odpadów przeznaczonych do usunięcia			
Niezwiązane z oceną narażenia			
Warunki i środki związane z zewnętrznym odzyskiem odpadów			
Niezwiązane z oceną narażenia			
3. Oszacowanie narażenia i odnośnik do pozycji źródełowych			
<p>Współczynnik charakterystyki ryzyka (RCR) stanowi stosunek przetworzonej oceny narażenia i odpowiedniego parametru DNEL (pochodny poziom niepowodujący zmian). Dla narażenia oddechowego RCR jest oparty na ostrym DNEL dla substancji wapiennej o stężeniu 4 mg/m³ (jako respirabilny pył) i odpowiedniej ocenie narażenia oddechowego (jako pył wdychany). Dlatego wartość RCR zawiera dodatkowy margines ryzyka wynikający z tego, że frakcja respirabilna jest zgodnie z EN 481 podfrakcją frakcji wdychanej. Ponieważ substancje wapienne są klasyfikowane jako drażniące dla skóry i oczu, przeprowadzono ocenę jakościową narażenia dla skóry i dla oczu.</p>			
Narażenie dla ludzi			
Przygotowanie mleczka wapiennego (ładowanie)			
Droga narażenia	Ocena narażenia	Stosowana metoda, komentarze	
Narażenie drogą pokarmową	-	Ocena jakościowa W ramach zgodnego z przeznaczeniem zastosowania produktu nie występuje narażenie drogą pokarmową.	
Narażenie poprzez kontakt ze skórą (pył)	zadania o małym zakresie: 0,1 µg/cm ² (-) zadania o dużym zakresie: 1 µg/cm ² (-)	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Nie można jednak wykluczyć kontaktu skóry z pyłem podczas ładowania wapna lub bezpośredniego kontaktu z wapnem, jeśli podczas stosowania nie są używane rękawice ochronne. Może to powodować czasem lekkie podrażnienia, których można łatwo uniknąć przez niezwłoczne spłukanie wodą. Ocena ilościowa Zastosowano model stałej szybkości ConsExpo. Stopień kontaktu z pyłem podczas rozsypywania proszku zaczerpnięto z arkusza informacyjnego DIY (raport RIVM 320104007). Dla granulek ocena narażenia będzie niższa.	
Oczy	Pył	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Jeśli nie są stosowane okulary ochronne, nie można wykluczyć pyłu powstającego podczas ładowania wapna. W razie przypadkowego narażenia zaleca się szybkie umycie wodą i uzyskanie porady lekarskiej.	

Narażenie inhalacyjne (proszek)	Zadania o małym zakresie: 12 µg/m ³ (0,003) Zadania o dużym zakresie: 120 µg/m ³ (0,03)	Ocena ilościowa Do opisu tworzenia pyłu podczas sypania proszku zastosowano model holenderski (van Hemmen, 1992, zgodnie z opisem w rozdziale 9.0.3.1 powyżej).
Narażenie inhalacyjne (granulki)	Zadania o małym zakresie: 1,2 µg/m ³ (0,0003) Zadania o dużym zakresie: 12 µg/m ³ (0,003)	Ocena ilościowa Do opisu tworzenia pyłu podczas sypania zastosowano model holenderski (van Hemmen, 1992, zgodnie z opisem w rozdziale 9.0.3.1 powyżej). Dla formy granulowanej należy zastosować współczynnik redukcji pyłu wynoszący 10.
Wkraplanie mleczka wapiennego do wody		
Droga narażenia	Ocena narażenia	Stosowana metoda, komentarze
Narażenie drogą pokarmową	-	Ocena jakościowa W ramach zgodnego z przeznaczeniem zastosowania produktu nie występuje narażenie drogą pokarmową.
Narażenie poprzez kontakt ze skórą	Krople lub rozpryski	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Jeśli jednak podczas stosowania nie są używane rękawice ochronne, nie można wykluczyć rozprysków na skórę. Rozpryski mogą powodować czasem lekkie podrażnienia, których można łatwo uniknąć przez natychmiastowe umycie rąk wodą.
Oczy	Krople lub rozpryski	Ocena jakościowa W przypadku uwzględnienia środków ograniczenia ryzyka nie przewiduje się narażenia dla ludzi. Jeśli jednak podczas stosowania nie są używane okulary ochronne, nie można wykluczyć rozprysków na oczy. Jednakże podrażnienie oczu jako wynik narażenia na działanie klarownych roztworów wodorotlenku wapnia (woda wapienna) jest rzadkie, a lekkiego podrażnienia można łatwo uniknąć przez natychmiastowe przemycie oczu wodą.
Narażenie inhalacyjne	-	Ocena jakościowa Nie przewiduje się, ponieważ prężność pary nasyconej wapna w wodzie jest niska i nie zachodzi tworzenie mgieł lub aerozoli.
Narażenie środowiskowe		
Oczekiwany wpływ substancji wapiennych w kosmetykach na współczynnik pH jest nieistotny. Ścieki wpływające do oczyszczalni ścieków komunalnych są jednak często neutralizowane i wapno może korzystnie wpływać na kontrolę pH kwasowych strumieni ścieków, oczyszczanych w biologicznych oczyszczalniach ścieków. Ponieważ pH ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków komunalnych jest bliskie neutralnego, jego wpływ na odbierające elementy środowiskowe, takie jak wody powierzchniowe, osady i ląd, jest nieistotny.		

KONIEC KARTY CHARAKTERYSTYKI